

DELÅRSRAPPORT AUGUSTI 2019

Lunds kommun

Innehållsförteckning

Inledning	3
Sammanfattning	3
Förvaltningsberättelse	5
Händelser av väsentlig betydelse	5
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	6
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	8
Kommunens resultat och ekonomisk ställning.....	15
Balanskravsresultat	19
Väsentliga personalförhållanden.....	20
Berättelser från verksamheten och kommunens företag	24
Kommunfullmäktiges särskilda uppdrag till nämnderna.....	34
Drifts- och investeringsredovisning	38
Finansiella rapporter	40
Resultaträkning och kassaflödesanalys	40
Balansräkning	41
Redovisningsprinciper	42
Noter	43
Följande indikatorer	45
Pedagogisk verksamhet.....	45
Vård- och omsorg och social verksamhet.....	46
Övrig verksamhet	47

Inledning

Sammanfattning

Händelser av väsentlig betydelse

- I samverkan med föreningslivet har kostnadsfria lovaktiviteter för barn i åldern 6-15 år erbjudits under sportlovet, påsklovet och sommarlovet. Över 15 000 barn deltog i sommarlovsaktiviteterna.
- Sesam daglig verksamhet inom LSS tilldelades förstapris vid den internationella kokbokstävlingen Gourmand Award i Macao, Kina. En delegation från verksamheten var där för att ta emot det ärofulla priset.
- I samarbete med föreningen De gamlas sommarhem Lundagården har seniorkollo anordnats i femdagarsperioder med drygt 400 gäster. Aktiviteterna har bland annat varit musikunderhållning, flottfärder och utflykter.
- Realisering pågår av ett antal omfattande projekt. Omdaning av Clemenstorget har påbörjats. Sista etappen av Stadsparken, med anläggning av Nordisk djungel, har slutförts och invigs i september. Anläggandet av nordsydliga cykelstråkets femte etapp, gång- och cykelbana längs Kävlingevägen påbörjades i augusti.
- Spårvägsbyggnationen håller på att avslutas och många delar har öppnats upp för allmänheten.
- Kommunens arbete fortgår med att identifiera processer där mjukvarurobotar kan användas i syfte att effektivisera och förenkla rutinartat arbete. Processerna uppgår nu till närmare 200 stycken.
- Lunds kommuns aktiva miljöarbete har uppmärksammats och resulterat i ett flertal utmärkelser, bland annat för hållbara transporter, cykelfrämjande, ekologiska livsmedel samt topplacering avseende Miljöbästa kommun.

Måluppfyllnad

I dagsläget finns inte statistik att tillgå gällande indikatorerna kopplade till kommunfullmäktiges mål, majoriteten av målens indikatorer följs upp årsvis. Målen har därför statusen att de inte går att bedöma per augusti. De aktiviteter och förbättringsåtgärder som görs inom kommunens verksamheter och de större externfinansierade projekt som bedrivs, bedöms bidra positivt till kommunfullmäktiges mål och fokusområden.

Ekonomi

Lunds kommun redovisar för perioden ett resultat 49 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner kronor högre än periodens budget. Den positiva avvikelsen förklaras främst av att nämndernas nettokostnad är 11 miljoner kronor lägre än budget.

Det prognostiserade resultatet för helår 2019 uppgår till minus 10 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor lägre än det budgeterade resultatet. Prognosavvikelsen förklaras med högre nettokostnader för nämnderna, lägre skatteintäkter och statsbidrag. högre pensionskostnader, positivt finansnetto samt lägre kostnader för reserverade medel avsedda för byggnationer

Störst positiv avvikelse bland nämnderna finns inom vård- och omsorgsnämnden som prognostiserar ett överskott på 9,5 miljoner kronor, vilket främst förklaras med ändrade behov och volymer jämfört med budget.

Störst negativ avvikelse bland nämnderna finns inom socialnämnden med ett prognostiserat underskott på 39,9 miljoner kronor. Det är främst till följd av ett ökat antal placeringar och öppna insatser i extern regi.

Kommunens samlade investeringsvolym inklusive exploateringsverksamheten uppgår till 419 miljoner kronor under perioden. Nämnderna prognostiserar en investeringsvolym för 2019 på 869 miljoner kronor, vilket är 131 miljoner kronor lägre än kommunens investeringsram. Största positiva avvikelsen om 150 miljoner kronor avser investeringar i byggnationer. Avvikelsen hänförs främst till fördröjda beslut/beställningar, bland annat Stadshallen, Ridhus Ladugårdsmarken, Svalebo matsal och kök, Hedda Anderssongymnasiet och Vipan. Investering i spårvägen förväntas bli 75 miljoner kronor högre än årets budget.

Personal

Perioden januari till och med juli 2019 var den totala sjukfrånvaron 6,9 procent, en minskning med 0,9 procentenheter jämfört med samma period föregående år. Andelen heltidsanställd personal ökar, vilket är mycket positivt och i linje med kommunens ambition att göra heltid till norm. Kommunens antal anställda ökar också, vilket huvudsakligen beror på befolkningstillväxten samt att kommunen övertagit verksamhet som tidigare drivits i privat regi.

Förvaltningsberättelse

Händelser av väsentlig betydelse

Ökad service och kvalitet för medborgare och näringsliv

I samverkan med föreningslivet har kostnadsfria lovaktiviteter för barn i åldern 6-15 år erbjudits under sportlovet, påsklovet och sommarlovet. Över 15 000 barn deltog i sommarlovsaktiviteterna.

I samarbete med föreningen De gamlas sommarhem Lundagården har seniorkollo anordnats i femdagarsperioder under 12 veckor med drygt 400 gäster. Gästerna har erbjudits ett rikt och uppskattat aktivitetsprogram med bland annat musikunderhållning, flottfärder och utflykter.

Sesam daglig verksamhet inom LSS tilldelades första priset vid den internationella kokbokstävlingen Gourmand Award i Macao, Kina. En delegation från verksamheten var där för att ta emot det ärofulla priset som också kallas kokböckernas Oscarsgala.

Under hållbarhetsveckan i april invigdes "Childrens meeting place" i parken bakom Lunds Stadsbibliotek. Trädet på platsen är en mötesplats under vilket barn kan träffa vuxna och prata om frågor som är viktiga för dem. Mötesplatsen är ett samarbete mellan flera förvaltningar och den ideella föreningen Globeträdet.

Med medel från Kulturrådets bidrag till *Stärkta bibliotek* har folkbiblioteken startat ett projekt med syftet att öka tillgängligheten för bibliotekets prioriterade grupper. Verksamheten ska göras relevant för fler genom att arbeta mer målgruppsanpassat och öka samverkan med lokalsamhället.

Den nya företagslotsen som inrättats på kommunens medborgarcenter är igång. Denna, i kombination med omfattande utbildningsinsatser för handläggare med företagskontakter, är en del i arbetet med förbättrat företagsklimat.

En ny evenemangs- och mötesstrategi för Lunds kommun antogs under sommaren. Under hösten ska ett förslag på ny organisation, med inriktning destinationsbolag, arbetas fram.

Byggnation för att stärka attraktiviteten

Trafikverket har startat arbetet med järnvägsplan för höghastighetsjärnväg Hässleholm-Lund och kommunen deltar som samarbetspartner.

Ett antal större stadsutvecklingsprojekt har inletts. Bland annat har första detaljplanen för utvecklingen av Lunds sjukhusområde (NSL - nya sjukhuset i Lund) initierats av Region Skåne. Skanska har ansökt om planbesked för kongressanläggningen Mötesforum i kvarteret Häradsrätten.

Inriktningsbeslut har tagits för Västerbroprogrammet, som kommer att ligga till grund för den fortsatta stadsutvecklingen och detaljplaneringen i området.

Spårvägsbyggnationen håller på att avslutas och många delar har öppnats upp för allmänheten.

Många stora projekt är på väg att realiseras. Omdaning av Clemenstorget har påbörjats. Sista etappen av Stadsparken, med anläggning av Nordisk djungel, har slutförts och invigs i september. Anläggandet av nordsydliga cykelstråkets femte etapp, gång- och cykelbana längs Kävlingevägen har påbörjats i augusti. Flera andra projekt är

under uppstart såsom infrastrukturen inom centrala Brunnshög, inklusive Nobelparken och Kunskapsparken.

Byggnation av Delfinskolan och Delfinens förskola är slutförd och inflyttning har skett.

Vad avser Brunnshög har tre byggnader tagits i bruk och inflyttning skett, uppemot 200 personer bor nu i Södra Brunnshög.

Ett nytt serviceboende inom LSS omfattande 11 lägenheter i kvarteret Hammocken öppnar under hösten.

Digitalisering för effektivisering

Kommunens e-tjänsteutveckling pågår och har som syfte att skapa en enkel och digital väg in för medborgare och näringsliv.

Upphandlingen av en plattform för processautomation (RPA) har färdigställts. Fem pilotautomationsprojekt har genomförts, ett framgångsrikt exempel är skolvalsprocessen som medförde en administrativ effektivisering. Processen nominerades till Guldlänken, The Swedish eGovernment Awards, som stimulerar utvecklingen av svensk offentlig verksamhet genom att årligen lyfta fram de främsta exemplen på innovativt förändringsarbete. Kommunens arbete med att identifiera processer där mjukvarurobotar kan användas fortgår och uppgår nu till närmare 200 stycken.

Miljöarbete för Lundabornas hälsa

Lunds kommuns aktiva miljöarbete har uppmärksammat och resulterat i ett flertal utmärkelser. Kommunen tilldelades Trivectors SHIFT-pris för fjärde året i rad för arbetet med Hållbara transporter. Lund blev även vinnare i Ekomatsligan, den kommun som har störst andel ekologiska livsmedel och svenska ekologiska inköp. Det blev en andraplats i Aktuell hållbarhets kommunranking - Miljöbästa kommun. Även i Cykelfrämjandets kommunvelometer placerades Lund högt, i år blev det en tredjeplats i den nationella kommunranking.

Attraktiv arbetsgivare för kommunens medarbetare

Framtagande av arbetsgivarplan för 2020-2022 pågår. Syftet med planen är att lyfta fram vilka områden som ska prioriteras i arbetsgivarpolicy och vad för åtgärder som ska genomföras under perioden.

Handlingsplan har fastställts för att arbeta med att ta bort delade turer i enlighet med politisk ambition.

Det pågår ett förvaltningsövergripande utvecklingsarbete gällande arbetsmiljön och ett antal åtgärder har vidtagits inom ramen för utvecklingsprojektet. Exempelvis genomförs en uppföljning av förra årets uppskattade arbetsmiljödagar för chefer och skyddsombud under hösten. Dagen kommer bland annat att innehålla en föreläsning om hur arbetsgivaren kan hantera medarbetare med psykisk ohälsa.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Samhällsekonomisk översikt

Information i detta avsnitt är i huvudsak inhämtad från cirkulär 19:35 från Sveriges kommuner och landsting (SKL).

Marginell ökning hösten 2019

I skatteunderlagsprognosen som presenterades den 22 augusti justeras 2019 upp till följd av att det preliminära beskattningsutfall 2018 som skatteverket presenterade i augusti kommer att bli något högre än tidigare bedömning. Dessutom tror SKL att löneökningarna blir lite större 2019 än tidigare bedömt. Effekten av dessa justeringar blir för Lunds kommun en positiv effekt på cirka 16 miljoner kronor jämfört med tidigare prognos.

Svagare arbetsmarknadskonjunktur står för dörren

Allt sedan SKL:s senaste prognos (maj 2019) har både statistiska utfall och indikatorer överlag pekat på en försvagad svensk konjunktur. Sysselsättningen är fortfarande hög men tecken på en försvagad arbetsmarknadskonjunktur syns nu. Enligt Arbetsförmedlingens statistik ökade antal arbetslösa under juli månad jämfört med samma månad föregående år. Det är första gången sedan hösten 2017 som arbetslösheten ökar.

Hade endast den öppna arbetslösheten stigit under en enskild månad hade det inte varit nog för att dra några större växlar, men tillsammans med en minskande tillväxt av BNP ger en snabbare inbromsning av högkonjunkturen än vad tidigare antogs.

Utveckling av långa marknadsräntor

En oväntad global utveckling av statsobligationsräntor visar en markant nedgång, främst USA-räntor visar kraftiga nedgångar. Under samma period har även långa tyska och svenska obligationer och marknadsräntorna sjunkit under de historiska bottenrekord som nåddes år 2016.

I den senaste undersökningen om utvecklingen av konsumentpriser, som görs av Statistiska centralbyrån, SCB, uppgår inflationen enligt KPI till 1,7 procent och enligt KPIF till 1,5 procent. Det är en nedgång jämfört med föregående månad för båda måtten. Riksbankens inflationsmål som uppgår till 2 procent mäts enligt KPIF.

Befolkning

Under vecka 35 2019 uppgick befolkningen i kommunen till 123 429 invånare. Det är en ökning med 69 personer eller 0,1 procent sedan årsskiftet 2018/2019. En anledning till den försiktiga ökningen hittills är största delen orsakad av studenter som har slutfört sin utbildning på universitetet och flyttat från Lund under sommaren. Detta sker varje sommar. Prognosen för helår uppgår till 124 549 invånare, vilket motsvarar en ökning på 1,3 procent.

Sysselsättning

I juli uppgick andelen öppet arbetslösa i kommunen till 6,6 procent (juli 2018, 6,5 procent) eller 3 685 personer. Motsvarande andel i Skåne län var 9,2 procent och i riket 6,9 procent. Bland ungdomar 18-24 år i kommunen var 479 öppet arbetslösa (juli 2018, 512 ungdomar). Detta motsvarar 7,2 procent av antalet ungdomar 18-24 år.

Antal sökande som har fått arbete under perioden januari - augusti 2019 uppgår till 1 755 personer. Detta är en minskning med 18 procent jämfört med samma period 2018.

Bostadsbyggande

Under årets första åtta månader har 832 stycken bostäder påbörjats, vilket motsvarar cirka 70 procent av årets målsättning på 1 200 bostäder.

	Utfall augusti	Mål 2019	Utfall 2018
Antal påbörjade bostäder per år, totalt i kommunen	832	1 200	1 566
varav Lund inkl. Stångby	739	1 078	1 330
varav Veberöd	11	27	73
varav Genarp	2	0	34
varav Södra Sandby inkl. Revinge	66	50	21
varav Dalby inkl. Torna Hällestad	14	45	108

Varsel

I juli månad varslades 304 personer i Skåne om uppsägning från arbetet, vilket var en minskning med 90 personer jämfört med föregående månad och en ökning med 14 personer jämfört med samma månad föregående år. I riket som helhet varslades 2 588 personer.

Konkurser

I juli månad försattes 76 företag i Skåne i konkurs, vilket var en minskning med 15 företag jämfört med föregående månad och en minskning med 28 företag jämfört med samma månad föregående år. Efter finanskrisen 2007-2008 har Skåne haft en högre andel konkurser per företag än riket som helhet. I Skåne var det i juli 0,66 konkurser per 1 000 företag, medan motsvarande värde för riket som helhet var 0,61.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Lunds vision och förhållningssätt

Lund skapar framtiden – med kunskap, innovation och öppenhet

I Lund har kunskap förändrat världen i mer än 1000 år. Nyttänkande och problemlösande ligger i vår natur. Vi hämtar kraft i historien för att tillsammans med andra skapa framtiden.

Lund är en plats där du kan vara dig själv, där du vill bo, utvecklas och bidra till framtiden. Här finns en unik kunskapskultur där olikheter berikar. Vi vågar tänka stort och visa handlingskraft. Genom öppenhet och tillit till varandra låter vi idéerna växa till hållbara lösningar på dagens och morgondagens utmaningar.

Tillsammans kan vi mötas, skratta och lösa världsproblem. Genom att visa vägen och inspirera andra visar vi att Lund är ett levande och ledande kunskapscentrum som gör skillnad. Då, nu och i framtiden. Här och i världen.

Förhållningssätt:

Lyssna

Vi lyssnar och tar till oss kunskap som finns i Lund och i världen utanför. Öppenheten gör att vi får nya perspektiv, odlar innovationer, idéer och en stark demokrati.

Lära

Vi lär genom att lyssna, men också genom att vara nyfikna och skapa. Vårt lärande driver utvecklingen och i en värld som är i ständig förändring bjuder vi in, testar nya tankar och lösningar och följer goda exempel.

Leda

Vi leder och vi visar mod och handlingskraft; vi genomför förändringar och tar initiativ. Vi verkar tillsammans med andra och drar nytta av varandras kompetenser, erfarenheter och våra olika uppdrag och roller. Tillsammans åstadkommer vi mer.

Målstyrning

I dagsläget finns inte statistik att tillgå gällande indikatorerna, majoriteten av målens indikatorer följs upp årsvis. Målen har därför statusen att de inte går att bedöma. Aktivt arbete kopplat till fokusområden pågår och redovisas under respektive fokusområde nedan.

Utöver målstyrning i form av utvecklingsmål kopplade till kommunfullmäktiges fokusområden eller mot verksamheternas basuppdrag pågår även ett stort antal projekt som är helt eller delvis finansierade av externa finansiärer såsom EU, myndigheter och stiftelser. Vid den senaste uppföljningen pågick 100 projekt varav 30 finansierades med hjälp av EU-medel. En majoritet av projekten är i samarbete med föreningar, företag, akademi eller andra offentliga organisationer. Projekten är spridda över stora delar av kommunens verksamheter. Under respektive fokusområde nedan redovisas ett urval av alla projekt som pågår.

Utvärdering god ekonomisk hushållning

I kommunallagen anges att kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Ändamålet med god ekonomisk hushållning förklaras med att offentliga medel ska användas på ett effektivt och säkert sätt samt att varje generation ska bära kostnaderna för den kommunala service som konsumeras. God ekonomisk hushållning omfattar både ekonomiska och verksamhetsmässiga mål.

De aktiviteter och förbättringsåtgärder som görs inom kommunen bedöms arbeta i riktning mot kommunfullmäktiges mål och fokusområde.

De av kommunfullmäktige beslutade finansiella mål bedöms ett av två mål uppnås. Det är skuldsättningsmålet som bedöms uppnås, medan resultatmålet bedöms inte uppnås.

Det är svårt att göra en bedömning om Lunds kommun lever upp till kravet på god ekonomisk hushållning, då det inte finns utfall avseende de beslutade indikatorerna. Det kan dock konstateras att det som helhet bedrivs en verksamhet med god kvalitet inom Lunds kommun och att kvaliteten i stort har förbättrats de senaste åren.

Smartare Lund

Kommunfullmäktige mål	Indikatorer	Mål	Utfall aug 2019	Utfall 2018
Vi vill att Lund ska ha utbildning i världsklass. Vi vill uppmuntra nytänkande och en stark innovationskultur i organisationen. Vi vill ta tillvara på den samlade kunskapen hos alla som bor, verkar eller vistas i Lund Målet kommer inte kunna bedömas	Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, hemkommun, genomsnittlig andel (%)	79	*	78,2
	Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), hemkommun, andel (%)	89	*	87,5
	Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun, andel (%)	90	*	86,44
	Gymnasieelever med examen inom 3 år, yrkesprogram kommunala skolor, andel (%)	75	*	72,41

* Statistik kopplad till indikatorn finns ej att tillgå, uppföljning görs i årsredovisning per den 31 december 2019.

Verksamhet som bidrar till Smartare Lund

Inom verksamheten för gymnasieskola är fokus på att implementera Helen Timperleys vetenskapliga modell för skolutveckling, detta efter identifiering av behov av större förståelse för hur läraren och skolledarna ska använda vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i sitt kvalitetsutvecklingsarbete. Timperley är professor i pedagogik vid University of Auckland Nya Zeeland och har i sin forskning fokus på hur läraren och skolledarna ska arbeta undersökande och justera undervisning samt stöd utifrån elevernas behov i relation till målen.

En av kommunens utbildningschefer utsågs till årets digitaliseringsledare på Skolledargalan. Galan lyfter fram skolledare som förtjänar att bli extra uppmärksammade för sina förtjänstfulla insatser och som samtidigt inspirerar kollegor i hela skolsverige.

En verksamhetsbeskrivning avseende förskola har tagits fram som utgör underlag för ett nytt lokalprogram gällande förskola. Det dokument som skrivits fram innehåller en

pedagogisk idé utifrån förskolans uppdrag, resonemang kring en förskolas organisation samt beskrivning av ett antal funktioner som är nödvändiga för förskoleutbildningen.

Det pågår även aktiviteter med automation och integration. Bland annat har den första roboten för hantering av ej leveransgodkända beställningar i e-handelssystemet etablerats och inventering pågår av ytterligare processer för fortsatt robotisering och automatisering.

Folkbiblioteken har tillsammans med kommunens IT-avdelning skapat en prototyp för ett *Digitalt Lärcentrum* där allmänheten ska kunna få stöd och hjälp med att arbeta med skapande och lärande inom IT.

Dessutom pågår utökade insatser för att leda och samordna arbetet med lokalförsörjning, investeringar och bolagsstyrning.

Projekt som bidrar till Smartare Lund

Future by Lund, innovationsplattformen i Lunds kommun, har fått fortsatt stöd från Vinnova i projektet Future by Lund 3.0. Det innebär att plattformen kommer att fortsätta att arbeta med smarta och hållbara innovationer fram till årsskiftet 2021/2022. I Lund har arbetet varit inriktat på att arbeta i mellanrummet mellan universitet, kommun och företag för att öka samarbetet kring smarta och hållbara innovationer. Ett resultat av projektet är den kommande elvägen på Getingevägen som nu drivs i konsortiet Elväg Syd där Future by Lund ingår.

Inom kommunens pedagogiska verksamheter pågår en mängd internationella projekt, i regel finansierade med EU:s program Erasmus+. Under 2019 har 12 Erasmus+ projekt pågått i grundskolan, gymnasiet och komvux. Komvux har genomfört utbyte för elever med särskilda behov samt personal med Oradea i Rumänien och med en blandning av europeiska länder på kontaktseminarium i Holland. Planen är nu att ta fram en Europeisk utvecklingsplan som ska vägleda verksamheten i fortsatta projektsamarbeten med syfte att bidra till interkulturellt lärande och inkludering av elever med särskilda behov samt bidra till nyanländas lärande.

Ett annat stort projekt är Bred kompetens Skåne, som är ett EU-projekt finansierat av Europeiska Socialfonden. Lunds kommun är en av åtta offentliga organisationer som deltar, med Länsstyrelsen som ägare. Inom projektet har utbildningsinsatser inom breddad rekrytering genomförts bland chefer och HR. Ett exempel är workshops för att skapa arbetssätt för att i samverkan arbeta smartare för att fler nyanlända ska anställas inom kommunens organisation. Resultatet av arbetet kommer i samarbete med PWC att leda till åtgärdsplaner för genomförande av förändringsarbete.

Höjd kvalitet och gott bemötande

Kommunfullmäktige mål	Indikatorer	Mål	Utfall aug 2019	Utfall 2018
Vi vill bidra till bättre service och höjd kvalitet i verksamheten. Vi vill öka tillgängligheten och alltid ge ett gott bemötande. Vi vill öka kommuninvånarnas inflytande Målet kommer inte kunna bedömas	Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, (%)	80	*	69
	Informationsindex för kommunens webbplats - Totalt		*	
	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	75	*	73
	Nöjd Medborgar-Index - Helheten	64	*	65

Kommunfullmäktige mål	Indikatorer	Mål	Utfall aug 2019	Utfall 2018
	Nöjd Inflytande-Index - Helheten	46	*	46
	Nöjd Region-Index - Helheten			71
	Nöjd Region-Index - Trygghet	68	*	65
	Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare, över 65 år, möter under 14 dagar, medelvärde. Interna och externa utförare	12	*	14
	Väntetid i antal dagar från första kontakttillfället för ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medelvärde	16	*	21

* Statistik kopplad till indikatorn finns ej att tillgå, uppföljning görs i årsredovisning per den 31 december 2019.

Verksamhet som bidrar till Höjd kvalitet och gott bemötande

Kommunen har tagit fram ett servicelöfte som reglerar svarstider för kontakten med medborgarna. Likaså har en nulägesanalys av kommunens medborgarservice gjorts som grund för en handlingsplan för utveckling av den gemensamma servicefunktionen. Detta ska bidra till att medborgarna upplever ett ännu bättre bemötande, ökad tillgänglighet och bättre service. Utveckling pågår av e-tjänster samt arbete med strategi för service och bemötande i digitala kanaler. Det har även tagits fram en handlingsplan för arbetet med att säkerställa att kommunens webbplatser lever upp till EU:s webbdirektiv för tillgänglighet.

Vad gäller arbetet med att förbättra Lunds företagsklimat kan nämnas att ett samarbete med externa organisationer har inletts i syfte att matcha Lundaföretagares behov av kompetens med nytutexaminerade studenter. Vidare har mötesplatsen Godmorgon Lund utvecklats till att bli en plattform för företag och intressenter med fokus på att stimulera till nya företagsetableringar och samarbeten.

Kopplat till indikatorn om trygghet pågår framtagande av ett övergripande trygghets- och säkerhetsprogram för kommunen, som ska färdigställas under hösten. Därutöver har arbetet påbörjats med att tillsammans med polisen ta fram ett medborgarlöfte om trygghetsskapande åtgärder i de östra kommundelarna. Möjligheten att erbjuda polisen plats i någon av kommunens medborgarkontor i Dalby eller Veberöd kommer att ses över, för att kunna ha en öppen polisstation.

Projekt som bidrar till Höjd kvalitet och gott bemötande

Projektet Blended care, finansierat av Vinnova, syftar till att identifiera möjligheter och lösningar som kan hjälpa sjuksköterskor att utföra sitt arbete på ett tillfredsställande och effektivt sätt. Arbetsglädje och känslan av att man utför meningsfulla arbetsuppgifter är avgörande för bibehållen hög patientsäkerhet och kvalitet. Med en bättre förståelse för sjuksköterskornas arbetssituation i kommunen kan digitala lösningar utvecklas som förbättrar kvaliteten såväl för medarbetarna som för brukarna. Projektet har resulterat i ett breddat kontaktnät och lärdomar såsom test av digital signering av hälso- och sjukvårdsinsatser (Appva). Det i sin tur har resulterat i en högre patientsäkerhet, tidsvinster för personalen och underlättat arbetet för sjuksköterskorna samtidigt som de medverkande teknikföretagen fått värdefull input i produktutvecklingen. Projektet har även haft workshops med representanter från Region Skåne och Kommunförbundet utifrån hanteringen av gemensamma brukare.

Ett starkare samhällsengagemang

Kommunfullmäktige mål	Indikatorer	Mål	Utfall aug 2019	Utfall 2018
Vi vill skapa jämlika livsvillkor i nära samverkan med lundaborna och civilsamhället. Vi vill ge kraft åt lundabornas engagemang. Vi vill att lundaborna ska ha en hög tilltro till kommunen Målet kommer inte kunna bedömas	Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng	75	*	
	Hushåll med ekonomiskt bistånd som erhållit bistånd i 10-12 månader under året, andel (%)	33	*	
	Barn i befolkningen som ingår i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	1,5	*	
	Skillnad i meritvärde mellan flickor och pojkar åk 9, skolkommun (exkl. nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund)	22	*	21,9
	Skillnad i meritpoäng Åk 9 mellan elever vars föräldrar har högst gymnasieutbildning respektive högre utbildning, skolkommun (exkl. elever med okänd bakgrund)	46	*	69,7

* Statistik kopplad till indikatorn finns ej att tillgå, uppföljning görs i årsredovisning per den 31 december 2019.

Verksamhet som bidrar till Ett starkare samhällsengagemang

Valet till Europaparlamentet genomfördes under våren. Valdeltagandet i Lunds kommun ökade med 4 procentenheter från 64 till 68 procent. I orterna i östra Lund ökade valdeltagandet i snitt med 9 procentenheter.

Antalet besök på folkbiblioteken har ökat med 3 procent under årets första åtta månader jämfört med 2018. Antalet utlånade medier har ökat med 7 procent under samma period. Merparten av ökningen är på stadsbiblioteket.

Samtliga förskolor och grundskolor har upprättat en plan mot kränkande behandling som ett led i att säkerställa samtliga barn och elever en trygg undervisningsmiljö. En övergripande plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier har tagits fram inom verksamhetsområdet. Syftet är att underlätta arbetet för rektorer, ge dem goda förutsättningar att fokusera på resultat, utvärderingar, analyser och nya mål kopplat till området. Arbetet ger också huvudmannen förutsättningar att säkerställa lagstadgade krav, likvärdighet samt att samtliga enheter har en aktuell plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

För att motverka kränkningar, övergrepp och våld inom idrotten och för att främja idrott där alla inkluderas och kan må bra, har Kvinnojouren Lund, PIL (paraplyorganisationen för idrottsföreningar i Lunds kommun), Skåneidrotten och Lunds kommun startat projektet *Schysst idrott* som under våren genomfört två temakvällar.

Lunds första fristadsförfattare har anlänt och har ett vistelsestipendium under en period av två år.

Projekt som bidrar till Ett starkare samhällsengagemang

CISCO, Erasmus+ Kunskapsallians är ett treårigt EU-projekt. Syftet är att utveckla utbildningsmaterial som bidrar till kompetenshöjning om hur FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning kan implementeras i utformning av nya tjänster och service. Lunds kommun bidrar med praktisk kunskap inom

stadsplanering och samarbetar bland annat Lunds tekniska högskola och universitetet i Sevilla.

Lov i Lund är ett projekt som huvudsakligen finansieras med statsbidrag. Syftet med projektet är att skapa nya och synliggöra existerande kostnadsfria sommarlovsaktiviteter för barn i Lunds alla tätorter och stadsdelar. Under sommaren 2019 har i snitt 1 000 barn per vecka deltagit i projektets aktiviteter. Framför allt bidrar dessa satsningar, utöver ordinarie verksamhet, till samarbeten och aktiviteter som når barn i socioekonomisk utsatthet. Det skapar även arenor för barn med olika förutsättningar att mötas. Alla barn har rätt till en meningsfull fritid enligt Barnkonventionen och Lov i Lund-satsningen har lyfts av bland annat Polisen Lund, Lunds kommuns segregationskartläggning och Välfärdsrapporten 2017 som ett bra exempel på förebyggande arbete mot brottslighet, utanförskap och ohälsa.

Ett grönt föredöme

Kommunfullmäktige mål	Indikatorer	Mål	Utfall aug 2019	Utfall 2018
Vi vill att Lund ska vara en föregångskommun för hållbarhet. Vi vill att Lunds hållbarhetsarbete ska bidra till ett mer hälsosamt och attraktivt Lund. Vi vill minska Lunds klimatavtryck. Målet kommer inte kunna bedömas	Andel grundskolor och förskolor i kommunen med utmärkelser för lärande för hållbar utveckling.	100 %	*	52 %
	Hushållsavfall, kg/år	21 801	*	24 912
	Andelen matavfall utsorterat och behandlat biologiskt så att växtnäring och energi tagits tillvara.	63 %	*	62 %
	Antalet tusen cyklade km/dygn	205	*	182
	Antalet påstigande på stadsbuss, regionbuss och tåg per år (miljoner påstigande)	38	*	33

* Statistik kopplad till indikatorn finns ej att tillgå, uppföljning görs i årsredovisning per den 31 december 2019.

Verksamhet som bidrar till Ett grönt föredöme

Utöver de utmärkelser Lund har tilldelats, som nämns ovan i Händelser av väsentlig betydelse, pågår andra aktiviteter med att vara ett grönt föredöme. Arbetet med att revidera kommunens program för ekologisk hållbar utveckling - LundaEko II - har påbörjats efter det har beslutats om direktiv för revidering under våren. Revideringen utgår från de nationella miljö kvalitetsmålen, Agenda 2030, Lunds vision, kommunens ledningsprocess, de årliga miljöredovisningarna samt utvärderingar som gjorts av kommunens miljöarbete. Lunds kommuns klimatpolitiska råd lämnade sin första rapport till kommunstyrelsen i våras. Rapporten ger rekommendationer för det fortsatta klimatarbetet som bland annat tas om hand i revideringen av LundaEko.

Hållbarhetsveckan genomfördes i april, i samarbete med Lunds universitet. Totalt var det ett 50-tal unika arrangemang under veckan. Lunds kommun var huvudarrangör för nästan en tredjedel av dessa, bland annat ordnades en hearing med Lunds kommuns klimatpolitiska råd, miljölägesdagen och ett seminarium om hållbara måltider.

En undersökning, gjord av Lunds ungdomsombud under våren 2019 avseende vilken fråga som just nu är viktigast för Lunds unga medborgare, visade att miljö och klimat upplevdes vara det mest angelägna området. Att arbeta med dessa frågor är därför betydelsefullt och i linje med skolornas uppdrag enligt läroplanen samt med vad Sverige har förbundit sig till i arbetet med Agenda 2030. Från och med 2019 har kommunens

pedagogiska verksamheter representerar i ett chefsnätverk för Lärande för hållbar utveckling (LHU). Målet är bland annat att utveckla kunskapen så att Lund kan ge förutsättningar för barn och elever att utveckla handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling.

Arbete kopplat till dels kommunens kemikalieplan och dels LundaMaTs III - strategin för ett hållbart transportsystem i Lunds kommun - fortgår. Vidare har förslag till energiplan remitterats till berörda förvaltningar, bolag och kommuner och kommer att beslutas under hösten.

Projekt som bidrar till Ett grönt föredöme

Tillsammans med andra skånska kommuner har Lund under tre år arbetat för att göra den egna organisationen fossilbränslefri inom projektet Fossilbränslefria kommuner i Skåne, som finansieras av Europeiska regionalfonden. Deltagarna i projektet har sett över sina fordonsflottor, tjänsteresor och inhyrda fastigheter. Genom erfarenhetsutbyte och gemensamma uppföljningsmetoder har Lunds arbete för att nå målet om en fossilbränslefri kommun 2020 fått en rejäl skjuts framåt. 2018 var Lunds kommun till 97 procent fossilbränslefri, och i snitt har de deltagande kommunerna minskat sitt klimatutsläpp med 32 procent.

SCALIBUR, Horizon 2020 är ett EU-projekt som är uppdelat i två större spår. I det första används Lunds kommun som ett föredöme för huvudsakligen syd- och östeuropeiska städer i hur organiskt avfall kan samlas in och hanteras i syfte att bidra till ett hållbart samhälle. I projektets andra spår utvecklas tre metoder för att omvandla organiskt avfall till produkter som bioplast och foder. För Lund resulterar projektet i marknadsföring men framförallt i tillgång till ny kunskap om vad organiskt avfall kan användas till förutom biogas.

Urban Links 2 Landscape, Interreg Europe är ett EU-projekt som syftar till att främja erfarenhetsutbyte mellan europeiska städer kring stadens gröna och blåa ytors kvaliteter. Projektet främjar även utveckling av stadsodling, klimatanpassning och hälsa som viktiga ekosystemtjänster i stadsutveckling.

Lunds kommun har beviljats medel för projektet Smart och klimatneutralt Lund 2030. Huvudsyftet är att påskynda omställningen till ett klimatneutralt samhälle med utgångspunkt från medborgarnas behov och med digitalisering som möjliggörare. Samverkan sker med näringsliv, universitet, forskningsinstitut samt civilsamhället.

EU-projektet Cityfied har avslutats. Projektet har lett till ökad andel förnybar energi och energieffektiva bostäder med begränsade hyresökningar för de boende i Linero.

Finansiella mål

Finansiella mål inom ramen för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt två finansiella mål inom ramen för god ekonomisk hushållning:

- *Resultatmålet* innebär att kommunens finansiella resultat ska uppgå till 2,0 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag under 2019. Prognostiserat utfall för 2019 uppgår till minus 0,2 procent och målet förväntas inte uppnås.
- *Skuldsättningsmålet* innebär att nettolåneskulden år 2019 ska uppgå till högst 60 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Prognostiserat utfall för 2019 uppgår 45 procent och målet förväntas att uppnås.

Övriga finansiella nyckeltal

- *Nettolåneskulden* prognostiseras öka med 496 miljoner kronor till 2 937 miljoner kronor vid året slut, vilket är lägre än planerat och främst är en följd av den lägre investeringsvolymen.
- *Självfinansieringsgraden* för perioden uppgår till 40 procent vilken är en godtagbar nivå, dock lägre än föregående år. Prognosen för helår är att självfinansieringsgraden blir lägre.
- *Soliditeten* uppgår till 24 procent, inklusive pensionsåtaganden, vilket är 1 procentenhet högre jämfört med föregående år.

Finansiell analys

De närmaste åren förväntas bli finansiellt tuffa för Lund, eftersom kommunen liksom många andra kommuner, står inför utmaningar som höga investeringsnivåer, behov hänförliga till förändring i invånarnas åldersstruktur och svårigheter att rekrytera kompetent personal. En följd av detta kan bli att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka snabbare än tidigare. En utmaning blir hur mycket av investeringarna som ska finansieras via skatteintäkter respektive finansieras via lån. Detta kan i sin tur påverka utrymmet för att finansiera kommunens löpande drift.

För att kunna klara av att uppfylla kommunens mål för god ekonomisk hushållning - det vill säga ett resultat på 2 procent för 2019 och framåt, av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning och en skuldsättning där nettolåneskulden, år 2019, ska uppgå till högst 60 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning - krävs en aktiv ekonomistyrning framöver.

Kommunens resultat och ekonomisk ställning

Kommunens resultat

Periodens resultat

Per den siste augusti uppgår kommunens resultat till 49 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner kronor högre än periodens budget. Budgetavvikelsen beror främst på följande faktorer:

- Nämndernas nettokostnad är 11 miljoner kronor lägre än budget.
- Skatteintäkter och generella statsbidrag är 94 miljoner kronor lägre än budget. Periodisering av skatteintäkterna baseras på hur nämnderna förväntas förbruka sina anslag. Eftersom nämndernas prognostiserar en negativ budgetavvikelse för sista tertialet, innebär det att en större andel av skatteintäkterna kommer redovisas under sista tertialet.
- Finansnettot är 50 miljoner kronor bättre än budget. Detta förklaras med lägre finansiella kostnader då räntenivån på upplåning är fortsatt låg samt en marknadsvärdering av kommunens finansiella instrument, vilket motsvarar 31 miljoner kronor. Det senare är en följd av ny kommunal redovisningslag.
- Driftsmedel för utbyggnad har inte utnyttjats ut i den takt som budgeterats och ger en positiv budgetavvikelse om 55 miljoner kronor

Prognostiserat resultat

Kommunens helårsresultat förväntas uppgå till minus 10 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor lägre än det budgeterade resultatet. Budgetavvikelsen beror främst på

följande faktorer:

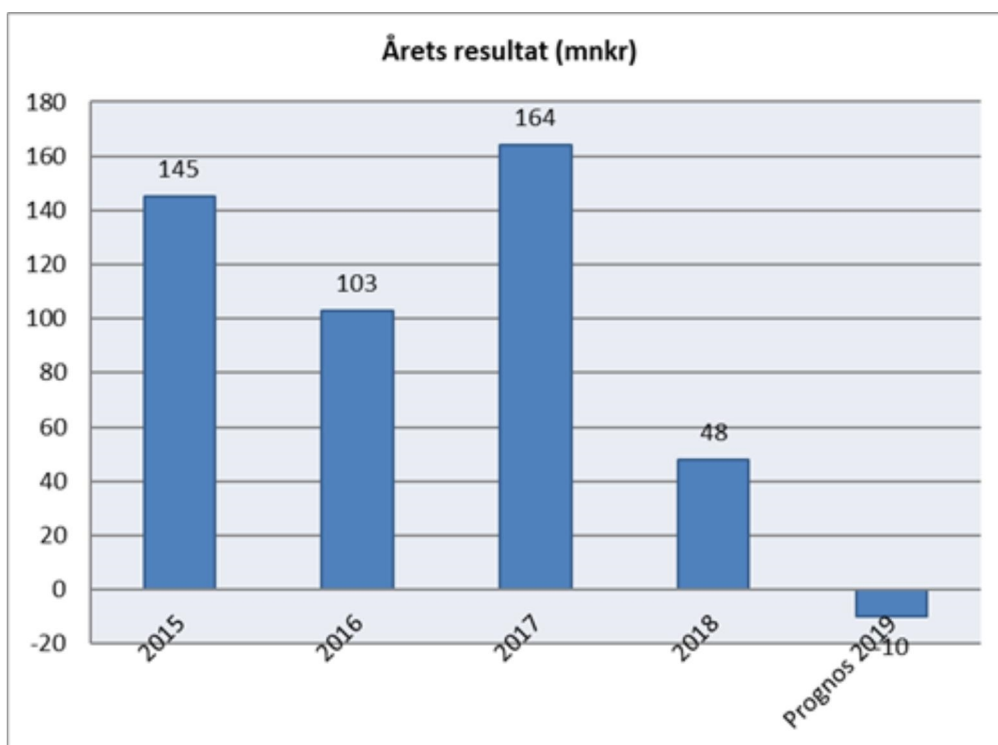
- Nämndernas nettokostnad (inklusive interna räntekostnader) förväntas bli 58 miljoner kronor högre än budget.
- Skatteintäkter och generella statsbidrag understiger budgeten om 13 miljoner kronor. Detta till följd av SKLs nedreviderade prognos jämfört med per augusti 2018 som budgeten för 2019 bygger på. Nedrevideringen grundas främst på en nedjustering av timlönen 2019 samt en långsammare ökning av pensionsinkomsterna. Även LSS-utjämnningen genererar ett högre avdrag än ursprunglig budget. Prognosen är dock 16,5 miljoner kronor bättre än förra skatteprognosen. SKL förklarar detta med en upprevidering av skatteunderlagets ökningstakt 2018-2019 till följd av högre utfall av det preliminära beskattningsutfallet som Skatteverket presenterat i augusti samt en tro på något större löneökningar 2019 än vad tidigare prognoser redovisat.
- Finansnetto förväntas bli drygt 66 miljoner kronor högre än budget. Detta beror på lägre räntekostnader till följd av att räntenivån respektive låneskulden är lägre än vad som budgeterats, då investeringsvolymen är lägre. Vidare lämnar Kraftringen en högre utdelning än budgeterat. Prognosen påverkas även av att finansiella instrument värderas till verkligt värde från 2019. Kommunen har valt att låta utfallet per augusti redovisas även i prognosen. Det finns dock en osäkerhet i detta värde, då det är svårt att förutsäga utvecklingen på den finansiella marknaden.
- Pensionskostnaderna beräknas totalt uppgår till drygt 13 miljoner kronor mer än budgeterat. Det är främst premier för de avgiftsbestämda pensionerna som avviker.
- Driftsmedel reserverade medel för utbyggnad av verksamhetslokaler förväntas bli cirka 30 miljoner kronor lägre än budgeterat.

I prognosen ingår bedömt resultat från avyttring av exploateringsmark med 10 miljoner kronor att jämföra med budgeterat resultat om 12 miljoner kronor.

Nämndernas nettokostnad förväntas att bli 69 miljoner kronor högre den sista december jämfört med vad som redovisats som utfall per den sista augusti. Vård- och omsorgsnämnden som redovisar störst nettokostnadsökning förklarar förändringen med ökade kostnader vid omställning av ett särskilt boende inför en ombyggnation samt ökade personalkostnader.

Enligt beslutad EVP 2019 ska nämnder och styrelser som prognostiserar underskott upprätta åtgärdsplan för hur budgetföljsamhet ska uppnås. Följande nämnder har rapporterat åtgärdsplan per augusti: socialnämnden, utbildningsnämnden, kommunstyrelsen, byggnadsnämnden. Barn- och skolnämnden nämner i sin rapport att nämnden ska bli kompenserad för volymavvikelse, enligt beslutad resursfördelningsmodell.

Resultatutveckling de senaste åren

Investeringar

Kommunens samlade investeringsvolym inklusive exploateringsverksamheten uppgår till 419 miljoner kronor under perioden. Nämnderna prognostiserar en investeringsvolym för 2019 på 869 miljoner kronor, vilket är 131 miljoner kronor lägre än kommunens investeringsram. Största positiva avvikelserna om 150 miljoner kronor avser kommunstyrelsens investeringar i byggnationer. Avvikelsen hänförs främst till fördröjda beslut/beställningar, bland annat Stadshallen, Ridhus Ladugårdsmarken, Svalebo matsal och kök, Hedda Anderssongymnasiet och Vipan. Investering i spårvägen förväntas bli 75 miljoner kronor högre än årets budget.

Självfinansieringsgraden är ett mått på i hur stor del av året investeringar som finansieras med egna medel. En grad på 100 procent innebär att kommunen kan självfinansiera samtliga investeringar och behöver därmed inte låna, vilket på längre sikt kan stärka kommunens finansiella handlingsutrymme.

Självfinansieringsgraden per augusti uppgår till 40 procent, vilket är lägre jämfört med samma period 2018, 52 procent. Minskningen beror främst på att kassaflödet från kommunens verksamhet har minskat.

Kontroll

Prognossäkerhet

Kommunens uppföljningsprocess innebär att verksamheten följs upp kommunövergripande sju gånger per år, en kvartals- respektive delårsrapport samt fem månadsrapporter. För att uppnå korrekt styrning av verksamheten är prognossäkerheten av avgörande betydelse och att nämnderna vid negativa budgetavvikelser beskriver vilka åtgärder som vidtagits respektive planeras för att få budgeten i balans. Rapportering om detta ska ske till kommunstyrelsen.

En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig

till förändrade förutsättningar under året. En prognosavvikelse under 1 procent bedöms innebära god prognossäkerhet.

Nämndernas prognostiserade budgetavvikelse uppgår till 0,9 procent och bedömningen är att budgetföljsamheten är god. Jämfört med prognosen i delårsrapport per mars, då budgetavvikelsen uppgick till 0,2 procent, har en försämring skett.

Mer information om verksamheternas ekonomi finns i avsnitt verksamhetsredovisning.

Risk

Soliditet

Soliditeten anger hur stor del av de totala tillgångarna som kommunen har finansierat själv med framför allt skatteintäkter. De faktorer som påverkar soliditeten är resultat samt tillgångarnas och skuldernas förändring. Soliditeten exklusive lån för annans räkning uppgår till 45 procent, vilket är lite högre jämfört med årsskiftet. Om ansvarsförbindelsen för pensionsåtagande räknas med uppgår soliditeten till 24 procent.

Likviditet

Kommunen har som mål att hålla en låg kassalikviditet och minimera låneskulden. För att hantera den finansiella beredskapen på kort sikt används checkräkningskredit, kreditlöften hos bank samt möjligheten att uppta kortfristiga lån via ett certifikatprogram med en låneram på 2 miljarder kronor. Kreditvärderingsföretaget Standard & Poor's genomför årligen en så kallad rating av Lunds kommun. Deras bedömning, per augusti 2019, är att Lunds kommun har en mycket god likviditetsberedskap. Kommunen har högsta möjliga kreditbetyg (AAA) vilket innebär en hög kreditvärdighet.

Låneskulden

Den externa upplåningen i Lunds kommuns namn uppgår till 6 000 miljoner kronor per augusti. Upplåningen för kommunen, dvs nettolåneskulden, uppgår till 2 781 miljoner kronor vilket innebär en ökning med 340 miljoner kronor sedan årsskiftet. Baserat på investerings- och resultatprognosen per augusti förväntas nettolåneskulden vara 2 937 miljoner kronor vid årets slut, det vill säga en ökning med 496 miljoner kronor för året. Av den externa upplåningen är en stor del, 3 243 miljoner kronor, vidareutlånat till bolag inom kommunkoncernen samt till kommunalförbund. Kommunens kapital- och räntebindningsstrategi är fastställd i de finansiella riktlinjerna. Syftet med dessa strategier är att minimera risker förknippade med låneskulden.

Borgensåtaganden

Kommunen har möjlighet att gå i borgen inom de ramar och riktlinjer som sätts upp av kommunfullmäktige. Kommunens borgensåtagande uppgår i augusti till 2 668 miljoner kronor varav 2 400 miljoner kronor är för Lunds kommunala fastighetsbolag (LKF).

Pensionsförpliktelser

Kommunens totala pensionsförpliktelser uppgår till 2 784 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 40 miljoner kronor sedan årsskiftet. Pensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas inom linjen i balansräkningen som ansvarsförbindelse och uppgick till 2 183 miljoner kronor inkl. löneskatt. Pensionsförpliktelser, särskilda avtalspensioner och liknande intjänade från och med 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen och uppgår till 601 miljoner kronor vilket är en ökning med 57

miljoner kronor sedan föregående år.

Kommunkoncernens ekonomi

I räkenskaperas sammanställda redovisning har kommunen och dess koncernföretag sammanförts på ett sätt som motsvarar en koncernredovisning. Följande bolag och kommunalförbund ingår i den sammanställda redovisningen (ägarandel):

- Krafringen-koncernen (82,4%)
- Lunds Kommuns Fastighets AB, LKF (100%)
- Lunds Kommuns Parkerings AB, LKP (100%)
- Räddningstjänsten Syd (22,58%)
- VA SYD (18,99%)

Periodens resultat för kommunens samlade verksamhet uppgår till 368 miljoner kronor exklusive bolagens skattekostnad, vilket är marginellt bättre än budget för perioden. Främst LKF och Krafringen visar positiva resultat jämfört med budget.

Helårsresultatet före skatt för kommunens samlade verksamhet förväntas uppgå till 433 miljoner kronor, vilket är i nivå med budget. Kommunen prognostiserar negativ budgetavvikelse medan alla dotterföretag lämnar positiva prognoser.

Samtliga bolag och kommunalförbund bedöms ha goda resultat och en god ekonomisk ställning.

Koncernens soliditet uppgår per augusti till 33 procent, vilket är en marginell ökning jämfört med december 2018.

Balanskravsresultat

Enligt kommunallagen krävs att kommunernas ekonomi ska vara i balans, det vill säga att årets intäkter ska täcka kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen återställas under de närmast följande tre åren. Vid avstämningen mot balanskravet är det några poster som inte inräknas, bland annat vinster vid försäljning av anläggningstillgångar.

Vid årets slut bedöms kommunen ha ett negativt resultat efter balanskravsjusteringar på minus 47 miljoner kronor och därmed ett balanskravsresultat att återställa inom tre år.

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2013 om riktlinjer för kommunens resultatutjämningsreserv (RUR). Resultatutjämningsreserven uppgår till 418 miljoner kronor.

Avsättning till RUR

Baserat på prognosen för 2019 är bedömningen att resultatet inte når upp till en nivå som innebär att avsättning kan ske till resultatutjämningsreserv.

Disponering från RUR

Enligt beslutet 2013 kan disponering från resultatutjämningsreserven, för att täcka underskott som uppstår till följd av lågkonjunktur, göras om årets underliggande skatteunderlagsutveckling understiger genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Enligt prognosen är årets värde lika med tioårsgenomsnittet, vilket medför att ingen disponering får göras från resultatutjämningsreserven 2019.

Väsentliga personalförhållanden

Antal anställda

Antal anställda	Antal anställda 31 juli 2019	Antal anställda 31 juli 2018	Antal anställda 31 juli 2017
Anställda kvinnor totalt	7 770	7 775	7 485
Anställda män totalt	2 887	2 826	2 650
Antal anställda totalt	10 657	10 601	10 135

Uppgifterna är en ögonblicksbild den 31 juli då kommunen har många sommarvikarier inom framförallt vård- och omsorgsnämnden. Det bör således inte dras några långtgående slutsatser vad gäller skillnaden av antalet anställda jämfört med tidigare år eftersom behovet av sommarpersonal varierar. Men en försiktig slutsats är att den årliga ökningen sedan 2015 av antalet anställda har planat ut.

Det är den historiskt höga befolkningstillväxten som till stor del förklarar varför antalet anställda ökat årligen sedan 2015. Ytterligare faktorer som förklarar ökningen av antalet anställda är att vård- och omsorgsnämnden har övertagit verksamhet som drivits i privat regi samt att väldigt många elever från andra kommuner väljer att gå på Lunds kommunala gymnasieskolor.

Heltid som norm

Nyckeltal	Antal anställda 31 juli 2019	Antal anställda 31 juli 2018	Antal anställda 31 juli 2017	Antal anställda 31 juli 2016
Deltidsanställda totalt	2 912	3 097	3 144	3 142
Heltidsanställda totalt	7 786	7 553	7 051	6 840

Antalet deltidsanställda minskar för andra året i rad. Likaså fortsätter andelen deltidsanställda att minska och är nu nere på 37 procent. Det är framförallt inom vård- och omsorgsnämnden, där deltidsanställning är vanligt förekommande inom kvinnodominerade yrkesgrupper såsom undersköterskor, som andelen heltidsanställda ökar. En förklaring är att nyanställningar ofta är på heltid.

Ökningen av andelen heltidsanställda är mycket positivt och i linje med kommunens ambition att göra heltid till norm. Det är i huvudsak schematekniska frågor som gör heltidsfrågan till en stor utmaning.

Personalomsättning

Yrkesgrupp	Omsättning 2018	Omsättning 2017	Omsättning 2016	Omsättning 2015	Omsättning 2014
Lunds kommun	12	13	11	10	8

Personalomsättningen för Lunds kommun minskade med en procentenhet jämfört med 2017, från 13 till 12 procent. Det är ett trendbrott efter en period sedan 2014 med stigande personalomsättning. Trenden är densamma i de största nämnderna: vård- och omsorgs-, barn- och skol- samt socialnämnderna. Uppgifterna över åren för barn- och skolenämnden ska dock tolkas med försiktighet eftersom det skedde en sammanslagning av Lunds två barn- och skolenämnderna 1 januari 2018.

För perioden januari till juli 2019 är personalomsättningen 7 procent, vilken den även var under motsvarande period för 2017 och 2018.

Med anledning av att det råder tilltagande arbetsbrist inom flera av de kommunala yrkesgrupperna är det nödvändigt att personalomsättningen minskar.

Gott om arbetstillfällen och liten konkurrens om jobben har lett till ökad rörlighet på arbetsmarknaden, vilket är omvärldsfaktorer som medfört stigande personalomsättning i Lunds kommun liksom i övriga kommuner i Skåne och riket.

Hälsa och arbetsmiljö

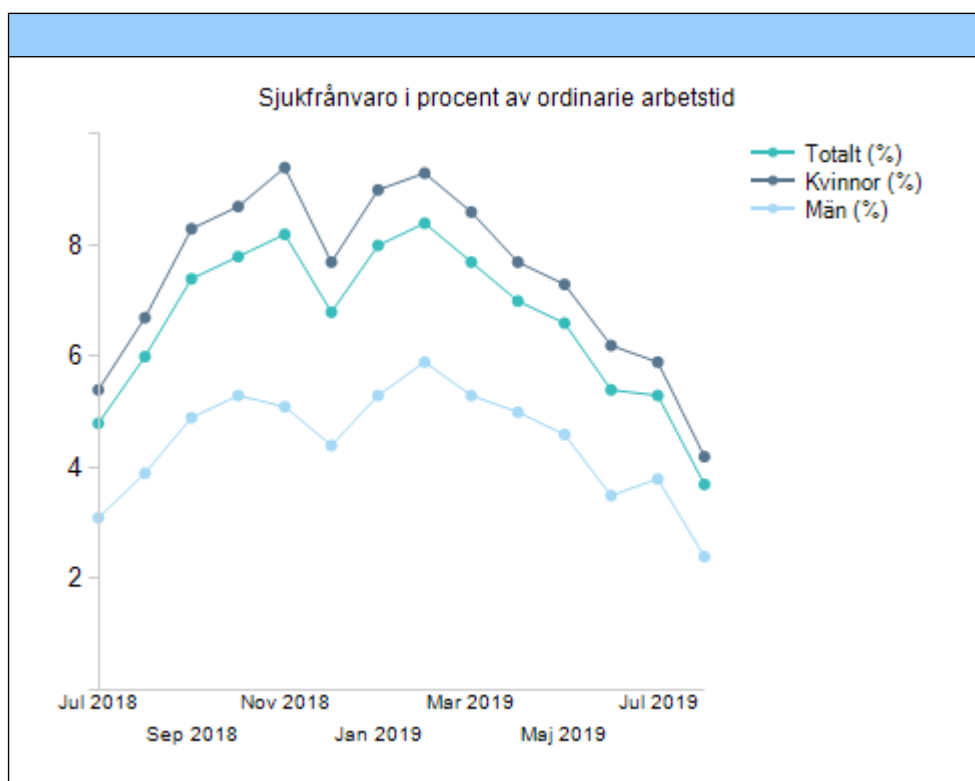
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid

Nyckeltal	jan-t.o.m. juli 2019	jan-t.o.m. juli 2018	jan-t.o.m. juli 2017
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid - kvinnor	7,7	8,8	8,7
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid - män	4,8	4,9	4,5
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid - total	6,9	7,8	7,6

Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer

Nyckeltal	jan-t.o.m. juli 2019	jan-t.o.m. juli 2018	jan-t.o.m. juli 2017
Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro - kvinnor	55,3	52,3	57,1
Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro - män	43,2	36,4	35,7
Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro - total	53	49,6	53,6

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid, utveckling

Sjukfrånvaro åldersuppdelad

Nyckeltal	2018			2017		
	Kvinnor	Män 2018	Totalt 2018	Kvinnor	Män 2017	Totalt 2017
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid <= 29 år	8,5%	5,6%	7,6%	8,8%	5,6%	7,7%
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid 30-49 år	8,2%	4,5%	7,2%	8,6%	4,5%	7,5%
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid >= 50 år	8,9%	4,9%	7,9%	8,9%	4,7%	7,9%

Analys av sjukfrånvarons förändringar

Perioden januari till och med juli 2019 var den totala sjukfrånvaron 6,9 procent vilket motsvarade en minskning med 0,9 procentenheter jämfört med samma period föregående år. Bland kvinnor var sjukfrånvaron 7,7 procent och det är främst bland kvinnor som minskningen sker, med 1,1 procentenheter. Bland män minskade sjukfrånvaron marginellt med 0,1 procentenheter till 4,8 procent. Arbetsmiljömålet innebär att kommunen ska minska sjukfrånvaron under 2019 med 10 procent jämfört med 2018, det motsvarar en minskning med minst 0,75 procentenheter då sjukfrånvaron 2018 var 7,5 procent. Under första halvåret 2019 har minskningen varit 0,9 procentenheter vilket indikerar att arbetsmiljömålet för 2019 är på god väg att uppnås.

Under februari månad minskade sjukfrånvaron med 1 procentenhet 2019 jämfört med den högsta noteringen på 10,3 procent 2018. Sjukfrånvaron gick tillbaka till samma nivå

som februari 2017. En förklaring kan vara att 2019 drabbades inte kommunen av influensaperioden i lika hög utsträckning som under 2018.

Arbets-skador och tillbud

Orsak	Antal 2018	Antal 2017	Antal 2016	Antal 2015	Antal 2014
Tillbud	686	551	399	317	375
Skada utan frånvaro	1 235	1 191	724	647	583
Skada med frånvaro	116	105	178	197	170

Orsak	Antal 2019-01 -01 -07-31	Antal 2018-01-01 -07-31
Tillbud	531	393
Skada utan frånvaro	813	688
Skada med frånvaro	75	69

Antalet rapporterade tillbud och skador under 2019 fortsätter att öka jämfört med motsvarande period 2018. En förklaring är att det fortfarande är underrapporterat och att arbetet med att rapportera har förbättrats ytterligare under 2019.

Under 2018 och 2019 fortsatte nämnderna arbetet med att utbilda chefer och göra informationsinsatser riktade till medarbetarna om vikten av att anmäla arbets-skador och tillbud.

Antal anställda per chef

På majoriteten av kommunens nämnder finns det inte några chefer som har fler än 30 medarbetare. Undantagen är vård- och omsorgsnämnden samt barn- och skolnämnden. På vård- och omsorgsnämnden har arbetet för att minska antalet medarbetare per chef påbörjats och arbetet fortsätter under 2019. Barn- och skolnämnden har under 2019 påbörjat arbetet med att se över ledningsstrukturen på rektorsnivå och i samband med detta beakta målet.

Berättelser från verksamheten och kommunens företag

Kommunstyrelse

Händelser av väsentlig betydelse

Beslut har fattats om både ny evenemangs- och mötesstrategi för kommunen samt om servicelöfte avseende svarstider gentemot medborgarna. Dessutom har en företagslots inrättats på medborgarcenter som ett led i arbetet med att stärka företagsklimatet. Det har körts fem pilotautomationsprojekt, bland annat automation av skolvalsprocessen. Utökade insatser pågår för att leda och samordna arbetet med lokalförsörjning, investeringar och bolagsstyrning.

På Brunnsnshög fick kunskapsparken igångsättningstillstånd, tre byggnader har tagits i bruk och uppemot 200 personer bor nu i Södra Brunnsnshög.

Ekonomi

Kommunstyrelsen prognostiserar ett underskott med 3,1 miljoner kronor. Detta beror främst på konsultkostnader och extra personal i samband med införandet av nytt HR-system men även på ofinansierade kostnader för andra kommunövergripande verksamhetssystem såsom ledningsstöd, ärendehanteringssystem och ekonomisystem.

Prognosen för kommunstyrelsens bygginvesteringar är 150 miljoner kronor lägre än budgeterat på helåret. Avvikelsen hänförs främst till fördröjda beslut/beställningar (exempelvis Stadshallen, Ridhus Ladugårdsmarken, Svalebo matsal och kök, Hedda Anderssongymnasiet och Vippan)

Servicenämnd

Händelser av väsentlig betydelse

Det uppdrag som Servicenämnden fått av kommunstyrelsen att utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av en samlad måltidsorganisation, har slutförts av förvaltningen. Den färdiga rapporten har överlämnats till servicenämnden för vidare behandling.

Större förändringar i lokalportföljen som har skett under perioden omfattar att byggnation av Delfinskolan och Delfinens förskola är slutförd och inflyttning har skett, blockförhyrning i Genarp "Västervång" är tillträdd (32 lägenheter), blockförhyrning i studenthus Brunnsnshög är tillträdd (24 lägenheter), Idalagården är avyttrad (ny ägare har tillträtt fastigheten) och förhyrningen avseende Hotell Ideon (40 rum) har upphört.

Enheten VA har inte fått några inte fått några planerade drifts- och underhållsarbeten från VA SYD sedan januari 2019. En tät dialog pågår med VA SYD för att hitta en väg framåt.

Enheten Gata/Drift har påverkats av att tekniska förvaltningen av olika orsaker tvingats senarelägga flera stora uppdrag.

Ekonomi

Prognosen för servicenämnden visar på ett resultat om 78,3 miljoner kronor 2019, vilket är i paritet med budget. Utfallet per den 31 aug 2019 mot periodiserad budget visat totalt på en positiv budgetavvikelse om 2,5 miljoner kronor.

Nämnden prognostiserar att investera 188 miljoner kronor av investeringsramen på 225 miljoner kronor.

Byggnadsnämnd

Händelser av väsentlig betydelse

Förvaltningsrätten avlog i mars överklagan på översiktsplan för Lunds kommun. Planen är nu överklagad till kammarrätten.

Flera större planarbeten som pågått under de senaste åren har tagits till godkännande och antagande under året, bland annat trafikplats Ideon, fyrspårsutbyggnad Flackarp-Högevall, Hedda Andersson-gymnasiet och Nanolabb på Science Village.

Exempel på större planarbete som pågår är Stångby, Västerbro och Lunds sjukhusområde. Större planarbeten som pågår är Stångby, Västerbro och Lunds sjukhusområde.

Ärendemängden för bygglov har sjunkit något. Ökad kännedom för bygglovsbefriade åtgärder kan vara en orsak, men det är för tidigt att bedöma att vad det kan bero på.

En större översyn pågår av byggnadsnämndens taxa för alla ärendetyper.

Nämndens utvecklingsmål är långsiktiga och visionära. Nämndens bedömning är att utvecklingsmålen delvis kommer klaras under året. Full effekt kan nås först på flera års sikt, då

Ekonomi

Den ekonomiska prognosen visar ett underskott med 3,2 miljoner kronor för 2019. Underskottet avser planuppdrag från tekniska nämnden som inte når upp till den budgeterade nivån samt en förskjutning av utredningen av höghastighetsjärnväg.

Teknisk nämnd

Händelser av väsentlig betydelse

Hittills i år har 832 bostäder påbörjat, att jämföra med målsättning om 1200.

Överklagandet av upphandling av entreprenör för färdtjänst är ännu inte avgjort, varför nämnden genomfört en direktupphandling med nuvarande entreprenör till mars 2020

För fjärde året i rad har Lund utsetts till bästa kommun på hållbara transporter i SHIFTs kommunranking. Även i Cykelfrämjandets kommunvelometer placerade sej Lund högt, en hedrande tredjeplats.

Många stora projekt har genomförts eller är på väg att realiseras. Omdaningen av Clemenstorget, Nordisk djungel i Stadsparken, cykelbanor längs Allhelgona Kyrkogata, Nordsydliga cykelstråkets femte etapp och kollektivtrafikåtgärder på Klostergården. Anläggandet av infrastrukturen i Stångby Väster och inom centrala Brunnsberg pågår.

Ekonomi

Nämndens ordinarie verksamhet prognostiserar inom driftbudgeten ett överskott om 4,5 miljoner kronor. Överskottet beror främst på att nämnden kompenseras för nytt färdtjänsttaval vilket kommer kunna tecknas tidigast från april 2020.

För verksamheten inom exploatering och infrastruktur bedöms ett underskott om 2,5 miljoner kronor. Inför 2019 minskade ramen med 13,2 miljoner kronor, till följd av förändrade förutsättningar borde ramen istället ha minskats med 9,9 miljoner kronor. Resultatet avyttring av exploateringsmark redovisas ingår inte i resultatet för nämnden, utan redovisas i finansförvaltningen.

Inom investeringsverksamheten prognostiserar ett underskott om 77,9 miljoner kronor. Kommunfullmäktige har beslutat att halvera underhållsskulden 2019-2021 genom

väginvesteringar motsvarande 13 miljoner kronor per år, dock utan att investeringsanslag tilldelades.

Den senaste slutkostnadsprognosen för spårvägsprojektet visar på att slutnotan landar på 863,5 miljoner kronor. Detta beror främst på att såväl entreprenören Skanska som Kraftringen felbedömt omfattningen och komplexiteten i projektet. Förvaltningen arbetar intensivt för att säkra entreprenörens slutprognos. I den så kallade second opinion som presenterades i maj gavs en rad rekommendationer, vilka projektet nu arbetar för att realisera. Därutöver har kommunkontoret fått i uppdrag av kommunstyrelsen att i samverkan med tekniska förvaltningen genomföra slutförhandlingar med externa parter i enlighet med rapportens rekommendationer.

För exploateringsverksamheten är prognosen att budgeterad nettoram klaras. Till följd av tidsförskjutningar och överklaganden kommer avvikelser uppstå för såväl inkomsterna som utgifterna. Det är viktigt att betona att det finns många faktorer som kommer påverka det slutliga utfallet.

Även för infrastruktur finns det faktorer som kan komma att påverka det slutliga utfallet. För strategiska markförvärv bedöms inte hela ramen används.

Miljönämnd

Händelser av väsentlig betydelse

De pågående och planerade bygg- och infrastrukturprojekten i kommunen medför på olika sätt större kontaktytor och nya tillsynsärenden för miljönämnden, framförallt avseende buller, markföroreningar och masshantering.

Miljönämnden fokuserar på implementering av Lunds kommuns kemikalieplan, LundaKem som på sikt kommer att minska Lundabornas exponering av farliga kemikalier. I det arbetet ingår även frågorna kring mikroplast och konstgräsplaner.

Flera av de stora bergtäkterna i kommunen ansöker om nya och utökade tillstånd. Miljönämnden fortsätter utveckla samverkan mellan berörda förvaltningar, och kommunen har beslutat att inrätta en täktgrupp.

Sommarens många bilbränder medför att nya riskanalyser behöver tas fram tillsammans med räddningstjänsten, där val av släckmetoder och rutiner ses över och uppdateras.

Nya taxor för miljönämndens tillsynsverksamhet ger miljönämnden förutsättning att utföra sina åligganden enligt reglementet.

Ekonomi

Nämnden prognostiserar ett positivt resultat på 1,3 miljoner kronor till följd av vikarievakanser, ökad självfinansieringsgrad samt allmän återhållsamhet.

Kultur- och fritidsnämnd

Händelser av väsentlig betydelse

Med medel från Kulturrådets bidrag för *Stärkta bibliotek* har folkbiblioteken startat ett projekt med syfte att öka tillgängligheten för bibliotekets prioriterade grupper och göra verksamheten relevant för fler, genom att arbeta mer målgruppsanpassat och genom att öka samverkan med lokalsamhället. Under våren har en större kartläggning av varje stadsdelsbiblioteks lokalsamhälle genomförts. Denna kommer att ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet. Inom biblioteksverksamheten kan även konstateras att antalet besökare har ökat med tre procent i jämförelse med 2018 och att antalet

utlånade medier har ökat med sju procent under samma period.

Även i år har nämndens verksamheter i samverkan med föreningslivet erbjudit kostnadsfria aktiviteter under sportlov, påsklov och sommarlov för barn i åldern 6-15 år. Under sommaren deltog fler än 15 000 barn i ett stort antal aktiviteter. För målgruppen barn och unga kan även nämnas att Lunds 60:e ungdomsting har genomförts vid Sparbanken Skåne Arena. Temat var hållbarhet med utgångspunkt i de globala målen, FN:s Agenda 2030 och cirka 400 ungdomar deltog.

Inom fritidsverksamheten har ett samverkansprojekt mellan polisen, räddningstjänsten och socialtjänsten startat upp. Konceptet kallas för MBU, Människan Bakom Uniformen, och syftar till att ge ungdomar ökad kunskap om blåljusyrkena samt att stärka relationen mellan ungdomar och personal inom dessa yrken.

Inom kulturområdet är nu kommunens nya kundvalssystem, Musikchecken, igång och det har varit ett stort intresse för att ta del av de auktoriserade aktörernas utbud, där den kommunala kulturskolan är den som tar emot flest elever. Cirka 300 nya elever har sökt sig till kulturskolan som har en utmaning i att på bästa sätt hantera elevtillströmningen.

Lunds första fristadsförfattare har anlänt och har ett vistelsestipendium under en period av två år.

Ekonomi

Som helhet prognostiserar nämnden ett överskott för 2019 om 2,5 miljoner kronor. Det prognostiserade överskottet har främst sin förklaring i att medel för införande av Musikcheck.

Nämnden beräknas investera 22,2 miljoner kronor, vilket är 4 miljoner kronor lägre än budget. Främsta orsaken är att medel avsatta för bokbuss inte kommer att förbrukas under året då leverans av bokbuss ej kan ske under året.

Socialnämnd

Händelser av väsentlig betydelse

Inflödet till verksamheten är fortsatt högt. Antalet aktualiseringar är högre det första halvåret jämfört med samma tidsperiod 2017 och 2018. Ökningen i antalet aktualiseringar avser framförallt barn och unga. Aktualiseringar för vuxna har endast ökat marginellt.

Behovet av försörjningsstöd ser för första gången sedan 2015 ut att öka något. Per den 31 augusti är det i genomsnitt cirka 980 hushåll som haft behov av försörjningsstöd per månad. Detta är en avsevärd ökning med 65 hushåll jämfört med samma period i följande. En annan verksamhetsmässig ökning värd att notera är att vårdnadsutredningar inom familjerätten har ökat kraftigt jämfört med tidigare år.

Projekt gällande automatiserat och digitaliserat försörjningsstöd har fortskridit enligt plan för att tjänsten ska starta i september.

Antalet nyanlända familjer med behov av olika typer av praktiskt stöd som påverkar den kommunfinansierade verksamheten har ökat. Det är en ny målgrupp och ett utvecklingsarbete har startats för att i samverkan med andra kommunala förvaltningar ansöka om ett projekt med finansiering av en EU-fond. Prognoser för mottagande av ensamkommande barn och unga är fortsatt låga och utifrån den minskade målgruppen har tre boende stängts ned under första halvåret.

Ekonomi

Nämnden prognostiserar ett underskott på 39,9 miljoner kronor, som är ett netto av underskott från kommunfinansierade verksamheter på 41,9 miljoner kronor och överskott från flyktingverksamheter på 2 miljoner kronor.

Den stora orsaken underskottet är högre kostnader för placeringar och öppna insatser i extern regi, totalt minus 36,5 miljoner kronor. Under andra halvåret har sju nya placeringar som inte tidigare var kända tillkommit. Av dessa avser två placeringar unga/barn under 13 år med missbruks- och kriminalitetsproblematik samt två placeringar med dubbla dygnskostnader på grund av sin vårdtyngd plus en LVU-placering av en ungdom som tidigare vårdats frivilligt. Även för gruppen ensamkommande barn och unga har prognosen reviderats ned med 2,5 miljoner kronor på grund av fler externa placeringar. Totalt har 7 nya placeringar tillkommit, varav 2 är nya placeringar och 5 är återplaceringar. En av nämnda placeringar avser LVU-vård som påbörjats efter 18-årsdagen och som därför inte ger full kostnadstäckning via statsbidrag från Migrationsverket. Sammantaget är det behov där det saknas alternativ och där nämnden är skyldig att fullgöra sitt uppdrag.

Prognostiserat underskott från försörjningsstöd är 1,5 miljoner kronor och merkostnader för nya lokaler för cirka 45 medarbetare som flyttat från bland annat Kristallen är 2,2 miljoner kronor.

Nämnden beräknas förbruka 2 miljoner kronor av investeringsramen som uppgår till 3,5 miljoner kronor. Detta till följd av att nämnden har återtagit beställning av nytt gruppboende inom socialpsykiatri.

Vård- och omsorgsnämnd

Händelser av väsentlig betydelse

Äldreboendet i Genarp (Solhem) har byggts om och kommer när det öppnar i höst också att innehålla träffpunktsverksamhet, restaurang och lokaler för hemvården. På Mårtenslund har evakuering av de boende påbörjats inför den planerade ombyggnationen. Två nya träffpunktsverksamheter har öppnats på Arkivgatan och Virvelvindsvägen. Dessa ersätter enligt plan andra mindre träffpunktsverksamheter.

Sesam daglig verksamhet tilldelades första priset vid den internationella kokbokstävlingen Gourmand Award som också kallas kokböckernas Oscarsgala.

Daglig verksamhet Sesam och Nilis har fått nytillskott i form av IT- inriktade verksamheter.

Planering och rekrytering för nytt serviceboende inom LSS med 11 lägenheter i kv. Hammocken pågår.

Utveckling av ett mer verksamhetsnära ledarskap inom verksamhetsområde Boende LSS har beslutats och planering av genomförandet pågår.

Det pågår ett intensivt arbete med utvecklingen av mobilt vårdteam i nära samverkan med Primärvården inom Region Skåne.

Det arbetas aktivt med hälsa, rehabilitering och arbetsmiljö, vilket nu börjar visa sig i resultatet. Sjukfrånvarostatistiken visar sjunkande siffror både på förvaltnings- och enhetsnivå. I verksamhetsplanen finns som mål under 2019 att sjukfrånvaron inte får överstiga 9 procent. Som ett led i att kunna uppfylla målet om minskad sjukfrånvaro, har ett hälsoprojekt fortlöpt under 2019.

Ett strategiskt arbete med fokus på kompetensförsörjning och åtgärder för att vara en mer attraktiv arbetsgivare pågår i enlighet med den av nämnden fastställda kompetensförsörjningsplanen.

Ekonomi

Nämnden prognostiserar en positiv budgetavvikelse om 9,5 miljoner kronor varav SoL-verksamhet är 9,5 miljoner kronor, LSS-verksamhet minus 0,5 miljoner kronor och gemensam verksamhet är plus 0,6 miljoner kronor.

Nämnden förväntas inte fullt ut disponera sin investeringsram utan redovisar ett överskott på 0,1 miljoner kronor.

Utbildningsnämnd

Händelser av väsentlig betydelse

Nämnden har under våren påbörjat implementeringen av en vetenskaplig modell för skolutveckling. Modellen planerar nämnden att använda för kvalitetsutvecklingsarbete på alla enheter inom nämnden.

Skolinspektionen avslutade under våren huvudmanninspektionen av utbildningsförvaltningen där samtliga brister som tidigare påpekats ansågs vara åtgärdade.

Hedda Anderssongymnasiet flyttade under sommaren in i Parkskolans gamla lokaler. En utredning pågår gällande tillfälliga lokaler för kommande läsår. Frågan om gymnasieskolans permanenta placering antas beslutas under hösten.

Ekonomi

Nämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse på 18,2 miljoner kronor.

Gymnasieskolan gemensamt prognostiserar ett underskott på 6,8 miljoner kronor beroende på avvikelser gällande elevantal, placeringar och ersättningar. Elevantalet i Lunds gymnasieskolor är hösten 2019 lägre än budgeterat. Antal elever från annan kommun är lägre än beräknat och antal elever från Lund hos annan huvudman har ökat.

Polhemskolan prognostiserar ett underskott på 3,9 miljoner kronor orsakat av för höga personalkostnader i förhållande till skolans undervisningsgrupper.

Den nystartade gymnasieskolan, Hedda Anderssongymnasiet prognostiserar ett underskott på 4 miljoner kronor. Skolan har färre elever än beräknat samtidigt som verksamheten befinner sig i en uppbyggnadsfas.

Under 2019 har kön för Sfi (svenska för invandrare) halverats. Ökat antal elever inom Sfi prognostiserats ge ett underskott på 6,7 miljoner kronor.

Nämnd och kansli prognostiserar ett överskott på 2,7 miljoner kronor beroende på lägre personalkostnader.

Nämnden förväntas fullt ut disponera sin investeringsram.

Barn- och skolnämnd

Händelser av väsentlig betydelse

Barn- och skolnämnden sjösatte den nya organisationen i januari. Utöver förändrade och nya uppdrag i staben och resursenheten innebar den nya organisationen helt nya utbildningsområden.

I samverkan med rektorer och fackliga representanter har en översyn av

skolledarorganisationen påbörjats. Syftet med översynen är att säkerhetsställa likvärdiga förutsättningar för samtliga rektorer. Arbetet fortsätter också med att skapa gemensamma processer inom HR, ekonomi, kvalitetsarbete och myndighetsutövning.

Inom Skolverkets satsning "Samverkan för bästa skola" arbetar förvaltningsledningen för att skapa ett gemensamt nuläge som grund för det fortsatta arbetet som krävs för att nå de mål som barn- och skolnämnden och dess förvaltning har i sikte.

Ekonomi

Nämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse på 8,5 miljoner kronor.

Antalet barn i förskola och antalet elever i grundskola och fritidshem prognostiseras bli högre än tilldelad ram vilket beräknas ge ett underskott på 7,2 miljoner kronor.

Fler barn och elever än budgeterat går i förskola och skola hos enskilda huvudmän vilket prognostiseras ge ökade lokalkostnader och ett underskott på 5,6 miljoner kronor.

Den kommunala förskolan prognostiserar ett underskott på 3,4 miljoner kronor som främst beror på högre kostnader än budgeterat på Röda stugan. Röda stugan är en förskola med utökade öppettider med möjlighet att ta emot förskolebarn även på kvällar, nätter och helger.

Styrning och ledning prognostiserar ett överskott på 2,9 miljoner kronor främst beroende på lägre personalkostnader än budgeterat.

Antalet barn i grundsärskola prognostiseras bli färre än budgeterat vilket beräknas ge ett överskott på 5,8 miljoner kronor.

Föräldraavgifterna antas bli lägre än budgeterat vilket prognostiseras ge ett underskott på 1 miljon kronor.

Nämnden förväntas inte full ut disponera sin investeringsram, utan redovisar ett överskott på 8 miljoner kronor. En förklaring som tas upp är att vissa investeringar har senarelagts.

Renhållningsstyrelse

Händelser av väsentlig betydelse

Styrelsen har erhållit beslut om statsbidrag för att fortsätta utbyggnaden av solcellsanläggning på två byggnader till. Anläggningen är planerad att installeras under hösten och vara klar till årsskiftet.

Byggnaden av sopsugsterminalen har försenats, upphandlingen översteg värdet i startbeslutet för investeringen och därför kommer Renhållningsstyrelsen ta ett nytt inriktningsbeslut.

Uppdraget översta steget beräknas starta i månadsskiftet september-oktober med en projektanställd. Förvaltningen samarbetar med miljöstrategiska avdelningen i projektet.

Ekonomi

Styrelsen prognostiserar ett resultat på plus 0,5 miljoner kronor, vilket är i nivå med budget.

Omsättningen har varit lägre än budget men större kostnadsposter som personal, behandlingsavgifter och avskrivningar har också varit lägre. Även reparationskostnader för fastigheten har varit lägre i jämförelse med budget och föregående år.

Hittills i år har styrelsen investerat för 10,4 miljoner kronor och prognosen har med

utgångspunkt från försening av sopsugsterminalbyggnaden justerats ned med 10 miljoner kronor till 28,8 miljoner kronor.

Överförmyndarnämnd

Händelser av väsentlig betydelse

Överförmyndarenheten har flyttat från Kiliansgatan 12 till Bangatan 8, Lund. Detta har lett till ökade kostnader för flytt, möblering, städning och för personalens övertid.

Överförmyndarenheten har haft längre sjukskrivningar och två föräldraledigheter. För att klara arbetsmängden och de uppsatta målen på överförmyndarnämndens område har den handläggande personalen utökats till sju anställda.

Det har varit ökade fortbildningskostnader för verksamheten på grund av nytilträdde förtroendevalda och anställda.

Överförmyndarenheten har stramat upp arbetet med granskning av årsräkningar i tillsynsteamet och avdelar nu två handläggare som utför all granskning. Detta medför effektivare och snabbare handläggning av årsräkningar och beslut om arvoden till ställföreträdare.

Överförmyndarenheten har ökat arbetet runt digitalisering av verksamheten vilket medfört ökade kostnader.

Ekonomi

Överförmyndarnämnden prognostiserar ingen avvikelse mot budget på helåret.

Valnämnd

Händelser av väsentlig betydelse

Valnämnden genomförde valet till Europaparlamentet den 26 maj 2019 samt förtidsröstningen 8-26 maj. Dessutom genomfördes förtidsröstning 2-4 april i samband med omvalet i Falun.

Ekonomi

Nämnden prognostiserar en negativ avvikelse om 0,4 miljoner kronor.

Habostyrelsen

Händelser av väsentlig betydelse

Antalet besökare ökar i samtliga besöksgrupper, totalt med drygt 10 procent jämfört med samma period 2018. Habostyrelsen bedöms därför klara målet att antalet besökare ska öka jämfört med föregående år.

Habo Gård utökade under våren sitt utbud av aktiviteter som erbjuds besökarna på gården och detta år har också fler aktiviteter kunnat erbjudas även under sommaren.

Tack vare utökat bidrag har man kunnat utöka verksamheten och göra den tillgänglig för fler barn och barn med större behov. Totalt hade verksamheten 642 besökare, jämfört med 402 besökare 2018.

Konferensuthyrningen ökade under våren jämfört med samma tid 2018. En satsning på att vara "ett grönt föredöme" har inletts under perioden och ett tydligare erbjudande i denna inriktning kommer att marknadsföras hösten 2019.

Företagshälsovården har återupptagit sin verksamhet på gården genom kursen "Naturunderstödd stressreducering".

Verksamheten i badet har också utökats i möjlig mån och kan nu anses ha full

beläggning.

I samarbete med föreningen De gamlas sommarhem Lundagården har seniorkollo anordnats i femdagarsperioder under 12 veckor med drygt 400 gäster.

Ekonomi

Habostyrelsen prognostiserar ingen avvikelse mot budget på helåret.

Kommunfullmäktige/revision

Händelser av väsentlig betydelse

Kommunfullmäktige och revisionen har haft sammanträde enligt plan.

Ekonomi

Nämnderna prognostiserar ingen avvikelse mot budget på helåret.

Kommunens företag

Kraftringen-koncernen

Händelser av väsentlig betydelse

Kraftringen har fortsatt utbyggnaden av ett lågtempererat fjärrvärmenät på Brunnshög i Lund. Stora investeringar pågår också för att öka leveranssäkerheten i el- och fjärrvärmenäten. Det EU-finansierade projektet Cityfied har avslutats efter att under fem år undersökt hur man kan renovera och energieffektivisera miljonprogramsområden så att husen klarar samma energikrav som nya bostäder.

Kraftringens kundservice har under året fått märkningen Trygg Kundkontakt 2019. Vidare har företaget utnämnts till en av de tre mest intressanta arbetsgivarna i Sverige utifrån ett studentperspektiv.

Ekonomi

Kraftringens resultat för perioden uppgår till 292 miljoner kronor vilket är högre än budget och högre jämfört med föregående år.

Energinetot är lägre till följd av lägre volymer för både el och fjärrvärme.

Energikostnaderna påverkas dessutom negativt av högre elpriser och ändrad bränslemix för fjärrvärme. Av- och nedskrivningar är högre än budget till följd av nedskrivningar av elcertifikat och avskrivningar tillhörande övervärdet vid förvärvet av Skånska Energi. De negativa posterna vägs upp av att aktiverat arbete för egen räkning inte har budgeterats specifikt.

Förutsatt normala energiflöden och produktionsförutsättningar under resten av året bedöms helårsresultatet för 2019 till över 465 miljoner kronor, marginellt över budget.

Kraftringen har en investeringsplan för 2019 på 449 miljoner kronor. Periodens investeringar uppgår till 292 miljoner kronor. Under året har arbetet med att förstärka elnätet för att klara framtidens kvalitets- och kapacitetskrav intensifierats. Kraftringen kommer även fortsätta att säkerställa fossilfri produktion och satsa på energilösningar som kompletterar utbudet av förnybart producerad värme och kyla.

Lunds kommunala fastighetsbolag (LKF)

Händelser av väsentlig betydelse

Utvecklingen av upplevelsen hos företagets kunder mäts genom Nöjd-Kund-Index där serviceindex 2018 uppgick till 83,4 procent, inkluderat trygghets- och trivselindex. Utfallet resulterade i att LKF erhöll en "Kundkristall" i kategorin största lyft i Serviceindex bland bostadsbolag med fler än 9 000 bostäder. Trivsel och trygghet förutsätter en hög boendekvalitet. På Linero pågår upprustning av nästan 100 bostäder. Beslut har fattats att genomföra det nödvändiga investeringsprojektet på Karhögstorg, där 163 lägenheter ska få nya balkonger.

Som ett led i digitaliseringsarbetet ska en samarbetsplattform införas med metodik och stöd för ökad samverkan och samarbetsmöjligheter inom LKF. Därtill inleds övergången till ett helt digitaliserat arbetssätt som anpassning till nya krav på arbetsmarknaden samt nytt kontor.

Ekonomi

LKFs resultat efter finansiella poster för perioden uppgår till 156 miljoner kronor, vilket är bättre än både budget och föregående år. Omsättningen är lägre än budget främst till följd av lägre hyreshöjning än budgeterat. Den lägre omsättningen vägs dock upp av högre övriga intäkter samt lägre kostnader, främst på grund av lägre underhållskostnader under perioden.

Helårsresultatet förväntas uppgå till 152 miljoner kronor, vilket är i paritet med budget. Bolagets långsiktiga målsättning med en totalavkastning överstigande tre procent på totalt kapital bedöms uppfyllas.

Per augusti uppgår anskaffningsvärdet för byggnad och mark till 8 111 miljoner kronor. Pågående arbete uppgick vid utgången av augusti till 1 153 miljoner kronor. Lånevolymen inklusive koncernkontokredit uppgår till 4 508 miljoner kronor. Ränteswapvolymen uppgår till 2 900 miljoner kronor.

För att upprätthålla en långsiktigt hög tillväxttakt krävs en projektportfölj av byggrätter som överstiger cirka 1 500 bostäder. Målsättningen uppnås mer än väl för närvarande då volymen uppgår till cirka 2000 bostäder.

Målsättningen är att över tid starta byggnation av 250 till 300 bostäder årligen. 2019 förväntas antalet byggstarter att minska till 77 bostäder, vilka uppförs i projekten Kuylenstjerna samt Skymningen, medan antalet färdigställda bostäder under året beräknas bli 342.

Lunds kommuns parkering

Händelser av väsentlig betydelse

Om- och tillbyggnaden för Gasverket, som kommer att tillföra nästan 300 nya parkeringsplatser, har fortsatt under året och förväntas bli färdigställt under oktober. Fastigheten kommer att energipositiv genom att det förses med ett tak av solceller vars produktion med råge överstiger mobilitetshusets egen förbrukning.

Bolaget har medverkat i stadsutveckling på olika områden i Lund såsom Söderport, Västertull, Södra och centrala Brunnsberg och Medicon Village i syfte att bidra med önskade parkeringslösningar för områdena

Vidare har LKF upphandlat nybyggnation av p-huset Aurora, bolagets första parkeringsanläggning på Brunnsberg södra, med trolig byggstart i slutet av 2019. Under året har köp av mark från Science Village genomförts.

Ekonomi

Periodens resultat efter finansnetto uppgår till 4,5 miljoner kronor, vilket är bättre än periodens budget om 1,8 miljoner kronor. Omsättningen har minskat till följd av att lägre intäkter för kontraktspatser i samband med ombyggnation av p-huset Gasverket. Samtidigt är rörelsens kostnader något mindre än budgeterat, vilket beror på en del förseningar i större underhållsarbete främst i ombyggnaden av Gasverket.

LKP prognostiserar ett resultat om 3,5 miljoner kronor för 2019, vilket är 1,6 miljoner kronor bättre än budget.

Periodens investeringar uppgår till 87 miljoner kronor där större projekt avser ombyggnationer 69 och förvärv av mark i bolag 12,5 miljoner kronor. Planerade investeringar under slutet av året bland annat P-huset Gasverket för 15 miljoner kronor, p-hus Aurora 15 miljoner kronor samt övriga investeringar i pågående projekt och inventarier 2 miljoner kronor.

Räddningstjänsten Syd

Händelser av väsentlig betydelse

I början av året fick Räddningstjänsten Syd delvis en ny direktion som påbörjat sitt arbete. I april deltog förbundet i släckningsarbetet av den större skogsbranden utanför Hästveda. Förbundet biträdde med operativ bemanning i form av ledning och övrig brandpersonal.

Arbetet med att ta fram ett nytt handlingsprogram för perioden 2020–2023 fortgår. Under hösten väntar vidare arbete med att sätta samman programmet till en helhet för vidare remisshantering och beslut.

För delårsperioden konstateras att stora delar av verksamheten löper på enligt inriktningar och mål som anges i verksamhetsplanen för 2019. Antalet olyckor har minskat jämfört med motsvarande period för föregående år. Olyckorna har minskat i stort sett för samtliga olyckstyper. Utryckningar till andra händelser är i stort sett på motsvarande nivå som för föregående år. Antalet tillsynsbesök har minskat jämfört med föregående år. Däremot har fler av tillsynsobjekten varit mer av komplicerad karaktär som tar mer tid i anspråk.

Ekonomi

Resultatet för perioden uppgår till på 8,6 miljoner kronor, vilket också motsvarar avvikelse mot budget. Effekt från ändrade redovisningsprinciper för värdering av finansiella instrument uppgår till 4 miljoner kronor. Resterande positiva budgetavvikelse beror främst på lägre hyreskostnader till följd av att Jägerso brandstation har blivit senarelagd samt senarelagda leveranser av fordon och utrustning som sker först senare i år.

För 2019 prognostiserar förbundet ett helårsresultat på 4,2 miljoner kronor. Efter justering för icke realiserad värdeförändring på finansiella placeringar på 4 miljoner kronor reavinster vid försäljning av inventarier på 0,2 miljoner förväntas resultatet ligga i nivå med budget.

Investeringsutgifterna för åtta månader uppgår till 5,2 miljoner kronor. Prognosen för året uppgår till 9 miljoner kronor mot budget 11,4 miljoner kronor. Större investeringar utgörs av slangtvätt, container för rökövning, komplettering av räddningsutrustning, utrustning till kemskydd, och inventarier till den ombyggda brandstationen på Jägersro.

Kommunfullmäktiges särskilda uppdrag till nämnderna

Särskilda uppdrag	Nämnd	Status
Kartlägga hedersrelaterat våld	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunstyrelsen • Utbildningsnämnden • Socialnämnden • Barn- och skolnämnden 	Försenad
Utreda införandet av ett musikchecksystem	<ul style="list-style-type: none"> • Kultur- och fritidsnämnden 	Pågående
Kartläggning av tillgång och efterfrågan på boende för äldre	<ul style="list-style-type: none"> • Vård- och omsorgsnämnden 	Pågående
Anpassning av skollokaler för övernattnig	<ul style="list-style-type: none"> • Servicenämnden • Lundafastigheter 	Ej påbörjad
Förstudie konserthus i Lund	<ul style="list-style-type: none"> • Kultur- och fritidsnämnden 	Pågående
Lund - Ordets stad	<ul style="list-style-type: none"> • Kultur- och fritidsnämnden 	Pågående
Minska kön till SFI genom alternativ	<ul style="list-style-type: none"> • Utbildningsnämnden 	Pågående
Inrättande av ett kommunalt naturreservat i Höjeådal	<ul style="list-style-type: none"> • Tekniska nämnden 	Ej påbörjad
Översyn av parkeringsorganisationen för att möjliggöra infartsparkering vid kollektivtrafikknutpunkt	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunstyrelsen 	Ej påbörjad
En samlad parkeringsorganisation hos LKPAB	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunstyrelsen 	Pågående

Kartlägga hedersrelaterat våld

Kartläggningen av hedersrelaterat våld är påbörjad, den kommer att genomföras under hösten 2019 och våren 2022. Resultatet kommer att redovisas våren 2020.

Utreda införandet av ett musikchecksystem

Ett kundvals-system för musikundervisning - Musikcheck - har införts. Ett antal privata och andra aktörer, även den kommunala kulturskolan, har blivit auktoriserade för att kunna undervisa barn och unga i musik. Inledningsvis har vårdnadshavare till ett stort antal i utvalda åldersgrupper, cirka 430 till och med augusti, valt undervisning via checken för sina barn. Flest har valt den kommunala kulturskolan som till följd av detta fått ett stort tillflöde av nya elever. Men alla anordnare som anslutit sig och blivit godkända har elevunderlag inför uppstart av höstterminen.

Kartläggning av tillgång och efterfrågan på boende för äldre

Arbetet med kartläggning av tillgång och efterfrågan på boende för äldre pågår.

Anpassning av skollokaler för övernattnig

Utifrån att Räddningstjänsten har informerat Lundafastigheter om utökade krav vid övernattnig i lokaler, har en översyn av befintliga lokaler som nyttjas vid Lundaspelen påbörjats. Antalet möjliga övernattningslokaler behöver dessutom öka något för att säkra flexibiliteten, bland annat på grund av att samtliga byggnader inte garanterat kan nyttjas varje år (exempelvis vid renovering eller ombyggnation etcetera).

De ökade kraven kommer att medföra behov av investeringar både i befintliga lokaler som använts till övernattnig och i tillkommande lokaler, liksom ökade löpande

kostnader i form av skötsel, service, provningar och underhåll. Detta för att lokalerna ska kunna godkännas för övernattnig av Räddningstjänsten.

Förstudie konserthus i Lund

Kopplat till förstudie konserthus i Lund har en inventering av kulturanläggningar, scener och lokaler för arrangemang gjorts i samverkan med kommunkontoret. Här beskrivs ett nuläge, kommentarer kring befintliga anläggningar och framtida planerade satsningar som the Loop, Kongresscenter med mera. Då detta är dynamiska processer kommer uppdraget behöva hållas aktuellt under hela mandatperioden.

Lund - Ordets stad

Uppdraget "Lund ordets stad" har påbörjats genom en kartläggning av aktörer inom litteraturområdet i Lund. En sammanställning av resultatet visar att samtliga aktörer inom området alltifrån, aktiva författare, universitetets författarutbildning, författarcentrum, förlag, bibliotek, etablerade festivaler som Litteralund, Novellfest och Litteraturbaren är mycket positiva till detta initiativ.

Ett antal inriktningar inom området har identifierats som lämpliga att börja arbetet med. En är att inom ramen för "Ordets stad" söka det bidrag som regionen uppmanat till för att få ett regionalt ansvar som litterär nod. Ett annat uppslag är att medverka kring start av ett litterärt residens på Revingehed - Hedlandet.

Minska kön till SFI genom alternativ

När det gäller det särskilda uppdraget att minska kön till SFI genom alternativ har det hänt mycket. För drygt ett år sedan var kön uppe i 528 individer. I dagsläget är kön istället nere på 233, det vill säga en minskning med nästan 300 personer. Två viktiga faktorer till minskningen av kön är dels samarbetet med Folkhögskolan Hvilan och dels LundaVälkomstens arbete. Lunds kommun köper idag upp studieplatser på Hvilan, samt hos vissa andra aktörer, och för närvarande finns det 352 studieaktiva elever på dessa utbildningar. Ytterligare 162 personer är beviljade en plats och ska påbörja sina studier.

LundaVälkomsten kartlägger också alla nyanlända vuxna vad gäller till exempel utbildningsbakgrund, arbetslivserfarenhet, språkkunskaper etcetera och informerar om vilka möjligheter till vidare studier som finns. De genomför även test, för de som söker SFI, för att garantera att eleverna hamnar på rätt nivå redan från början. Detta arbete är av stor vikt för att eleverna ska få bästa möjliga förutsättningar att klara av sina studier och komma vidare ut i samhället.

Inrättande av ett kommunalt naturreservat i Höjeådalen

I samband med beslut av EVP 2020-2022 i kommunfullmäktige den 13-14 juni 2019 bifölls uppdraget åt tekniska nämnden att i enlighet med Grönstruktur- och naturvårdsprogrammet förbereda inrättandet av ett kommunalt naturreservat i Höjeådalen. Kommunfullmäktige ska fatta beslut om principbeslut om inrättande av naturreservat senast 2020. Uppdraget startar 2020-01-01 och ska vara klart 2020-12-31.

Översyn av parkeringsorganisationen för att möjliggöra infartsparkering vid kollektivtrafikknutpunkt

I samband med beslut av EVP 2020-2022 i kommunfullmäktige den 13-14 juni 2019 beslutades att uppdra åt kommunstyrelsen att i samråd med LKP och tekniska nämnden under 2020 se över parkeringsorganisationen för att möjliggöra infartsparkering vid

kollektivtrafikknutpunkt, så som spårvägens ändhållplats på Brunnshög. I uppdraget ingår att ta fram en tidsatt plan för infarts- och pendlarparkering, samt förslag på placering av Park-and-Ride. Uppdraget startar 2020-01-01 och ska vara klart 2020-12-31.

En samlad parkeringsorganisation hos LKPAB

Uppdraget har precis inletts, per den förste juli, och kommer att återrapporteras i årsredovisningen för 2019.

Drifts- och investeringsredovisning

Driftredovisning

Nämnd	Periodens utfall	Periodens budget	Periodens avvikelse	Helårsbudget	Helårsprognos	Helårsavvikelse
Byggnadsnämnd	-18	-19	1	-32	-35	-3
Teknisk nämnd	-139	-156	17	-250	-248	2
Renhållningsstyrelse	2	0	2	1	1	0
Utbildningsnämnd	-376	-364	-11	-597	-615	-18
Kultur- och Fritidsnämnd	-238	-233	-5	-352	-350	3
Socialnämnd	-418	-381	-37	-576	-616	-40
Miljönämnd	-5	-10	5	-15	-14	1
Vård- och Omsorgsnämnd	-1 284	-1 320	36	-1 981	-1 971	9
Barn- och skolnämnd	-1 696	-1 697	1	-2 657	-2 666	-8
Servicenämnd	55	53	3	78	78	0
Kommunstyrelse	-158	-161	3	-253	-256	-3
Överförmyndarnämnd	-9	-10	1	-15	-15	0
Valnämnd	-4	-3	-2	-4	-5	0
Habostyrelse	-5	-5	0	-5	-5	0
Kommunfullmäktige	-12	-11	-1	-16	-16	0
Summa nämnderna	-4 305	-4 316	11	-6 674	-6 732	-58
Verksamhet i finansförvaltningen	44	3	42	50	45	-5
Verksamhetens nettokostnader	-4 260	-4 313	53	-6 624	-6 692	-63
Skatteintäkter och generella statsbidrag	4 199	4 293	-94	6 578	6 565	-13
Finansnetto	111	60	51	46	112	66
Årets resultat	49	40	9	0	-10	-10

Investeringsredovisning

Investeringar redovisat per nämnd

Nämnd	Utfall	Ram	Prognos	Avvik
Teknisk nämnd	-119	-146	-224	78
Renhållningsstyrelse	-10	-39	-29	-10
Utbildningsnämnd	-3	-8	-8	0
Kultur- och Fritidsnämnd	-11	-26	-22	-4
Socialnämnd	-1	-4	-2	-2
Vård- och Omsorgsnämnd	-2	-10	-10	0
Barn- och skolnämnd	-3	-18	-10	-8
Servicenämnd	-235	-221	-552	331
Kommunstyrelse	-2	-529	-13	-516
Summa Investering	-386	-1 000	-869	-131
Teknisk nämnd, exploatering	-34	0	0	0
Summa Exploatering	-34	0	0	0
Totalt	-419	-1 000	-869	-131

Större projekt

Projekt	Budget/beställning	Akkumulerat utfall	Prognos total	Utfall 1901-1908	Prognos 2019
Stadshallen, ombyggnad	155,0	7,0	155,0	1,8	11,7
Lerbäckskolan Idrottshall	91,0	63,1	88,3	37,1	59,4
Ridhus Ladugårdsmarken	72,3	1,8	72,3	0,5	2,0
Spårväg Lund C - ESS*	776	772	864	63	64
Stångby Väster II utbyggnad av byggator del 1	42	11	42	11	24
Centrala Brunns hög utbyggnad av byggator	65	2	65	0	18
Vipan Komvux (Campus Vipan)	415,0	14,9	415,0	2,0	21,0
Påskagänget III, Dalby Södra	185,0	0,5	Oklart	0,0	0,5
Brunns hög, Östra Torn 27:2 F-3 + idrott	167,0	5,4	Oklart	0,0	0,0
Södra Råbylund skola och idrottshall	160,0	9,0	260,0	0,2	4,0
Idala skola och förskola	154,0	65,9	140,2	46,3	90,3
Sagoeken/Delfinskolan	132,0	124,0	125,5	30,7	32,2
Fäladsskolan Ny- och ombyggnad	72,0	1,6	Oklart	0,0	0,4
Katedralskolan Matsal, By E	60,0	2,8	60,0	0,2	29,1
Parkskolan	47,0	8,3	48,8	1,6	3,0
Hedda Anderssongymnasiet	47,0	29,0	745,0	16,7	50,0
* Inkomster om 354,4 ingår inte i redovisat belopp					

Finansiella rapporter

Resultaträkning och kassaflödesanalys

RESULTATRÄKNING									
miljoner kronor							Koncernen		
		2019			2018		2019		2018
	No t	Augusti	Prognos	Budget	Augusti	Helår	Augusti	Prognos	Helår
Verksamhetens intäkter		1 230	1 779	1 933	1 234	1 907	3 722	5 594	5 363
Verksamhetens kostnader		-5 260	-8 112	-8 198	-5 024	-7 852	-7 027	-10 837	-10 384
Avskrivningar		-237	-370	-360	-237	-356	-551	-849	-819
Jämförelsestörande poster	1	6	16		0	11	6	16	33
Verksamhetens nettokostnader		-4 261	-6 687	-6 625	-4 027	-6 290	-3 850	-6 076	-5 807
Skatteintäkter		3 780	5 910	5 931	3 677	5 720	3 780	5 910	5 720
Generella statsbidrag och utjämning		419	655	648	322	536	419	655	536
Verksamhetens resultat		-62	-122	-46	-28	-34	349	489	449
Finansiella intäkter		116	129	126	112	122	7	7	40
Finansiella kostnader		-36	-48	-79	-28	-39	-103	-131	-121
Finansiella jämförelsestörande poster	1	31	31		16	-6	32	32	-6
Resultat efter finansiella poster		49	-10	0	72	42	285	397	362
Extraordinära poster									
Årets resultat		49	-10	0	72	42	285	397	362
Avräkning mot balanskravet	2	-37	-37		-17	6			
Årets resultat efter balanskravsjusteringar		12	-47	0	55	48			

KASSAFLÖDESANALYS			
	Kommunen		
	2019	2018	
	Augusti	Augusti	Helår
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat efter finansiella poster	49	55	48
- Justering för av- och nedskrivningar	237	237	357
- Justering för värdering av värdepapper till verkligt värde	-31		
- Justering för avsättningar	55	44	57
- Justering för övriga ej likvidpåverkande poster	-4	-3	-14
Minskning av avsättning på grund av utbetalningar	-13	-13	-18
Medel från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	293	320	430
Ökning/minskning lager, exploateringsverksamhet	-15	-6	-9
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	370	185	-193
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-474	-219	297
Kassaflöde från löpande verksamhet	174	280	525
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i immateriella tillgångar	0	-4	-7
Investering i materiella tillgångar	-429	-568	-1 115
Sålda materiella anläggningstillgångar	7	0	2
Investeringsbidrag	13	42	227
Förändring finansiella tillgångar	0	-4	-4
Långfristiga fordringar	0	0	150
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-409	-534	-747
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Upplåning/amortering långfristiga lån	217	-297	-104
Upplåning kortfristiga lån	-400	150	350
Fordran avseende förmedlade lån	494	395	
Ökning kortfristiga placeringar	0	-1	0
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	311	247	246
Kassaflöde från utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	0	0	0
Periodens kassaflöde	76	-7	24
Likvida medel vid årets början	80	56	56
Likvida medel vid periodens slut	156	49	80

Balansräkning

BALANSRÄKNING					
miljoner kronor				Koncernen	
		2019	2018	2019	2018
	No t	Augusti	Utg. balans	Augusti	Utg. balans
Immateriella anläggningstillgångar		9	12	200	208
Materiella anläggningstillgångar		7 494	7 299	20 269	19 515
Finansiella anläggningstillgångar		1 958	1 969	328	252
Långfristiga fordringar		2 235	2 579	61	150
Bidrag till statlig infrastruktur		16	17	16	17
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		11 712	11 876	20 874	20 142
Förråd, lager, exploateringsfastigh.		305	290	376	346
Kortfristiga fordringar		1 266	1 786	946	1 548
Kortfristiga placeringar		186	143	214	183
Kassa och bank		156	80	461	521
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		1 913	2 299	1 997	2 598
TILLGÅNGAR		13 625	14 175	22 870	22 740
Årets resultat		49	42	285	361
Resultatutjämningsreserv		418	418	418	418
Övrigt eget kapital		4 257	4 215	6 758	6 379
EGET KAPITAL	3	4 724	4 675	7 461	7 159
Avsättn. pensioner o likn.		601	544	643	585
Andra avsättningar		45	47	875	867
AVSÄTTNINGAR		646	591	1 518	1 452
Långfristiga skulder		4 952	4 732	9 789	7 877
- varav lån för annans räkning		2 245	2 546	80	77
Kortfristiga skulder		3 302	4 176	4 101	6 252
- varav lån för annans räkning		850	1 000		
SUMMA SKULDER		8 254	8 908	13 890	14 129
SKULDER OCH EGET KAPITAL		13 624	14 175	22 869	22 740
<i>Ansvarsförbindelser</i>					
Pensionsskuld intjänad före 1998		2 183	2 200	2 184	2 201

Redovisningsprinciper

Lunds kommun följer lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, och rekommendationer som lämnas av Rådet för kommunal redovisning, RKR.

Från och med 2019 värderas finansiella instrument till verkligt värde i stället för som tidigare till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Förändringen innebär att skillnaden mellan bokfört värde och verkligt värde vid ingången av räkenskapsåret redovisas direkt mot eget kapital som en följd av byte av redovisningsprincip. Under året uppgår orealiserade vinster till totalt 31 miljoner kronor. Dessa har redovisats som finansiell intäkt och påverkar årets resultat. Jämförelsetalen för föregående år har omräknats enligt den nya principen.

Lunds kommun redovisar inte finansiell leasing i enlighet med rekommendation RKR R5 Leasing i delårsrapporten. Ett arbete pågår för att redovisa finansiell leasing i enlighet med rekommendationen och kommer att redovisas i årsredovisningen för 2019.

Den sammanställda redovisningen omfattar Lunds kommun och de juridiska personer i vilka kommunen har ett betydande inflytande. Med detta menas att kommunen innehar minst 20 procent av rösterna i denna juridiska person. VA Syd ingår trots att ägarandelen är lägre. Där har kommunen förvaltningsansvar, men det bedrivs ett kommunalförbund ägt av flera kommuner och anses därför ha särskild betydelse för kommunens verksamhet. Fastighets AB Arenan och Science Village Scandinavia AB ingår inte de sammanställda räkenskaperna, då omsättning och omslutning understiger fem procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.

Noter

Not 1 Jämförelsestörande poster				
	Kommunen		Koncernen	
	Augusti 2019	2018	Augusti 2019	2018
<i>Verksamhetens intäkter och kostnader</i>				
Vinst vid försäljning anläggningstillgångar	6,3	1,3	6,3	1,3
Vinster/förluster från exploateringsområden		2,8		2,8
Ej utnyttjad avsättning för deponier		8,0		8,0
Nedskrivning/återföring materiella anläggningstillgångar		-1,4		0,5
Ersättning till följd av förseningar av temporära bostäder och Sofieberg				20,0
	6,3	10,7	6,3	32,6
<i>Finansiella intäkter och kostnader</i>				
Värdering av värdepapper till verkligt värde	30,9	-6,5	31,5	-6,5

Not 2 Avräkning mot balanskravet				
Kommunen	2019		2018	
	Augusti	Prognos	Augusti	Helår
Vinst vid försäljning anläggningstillgångar	-6,3	-6,3	-0,5	-0,5
Värdering av värdepapper till verkligt värde	-30,9	-30,9	-15,8	6,5
	-37,2	-37,2	-16,3	6,0

Not 3 Förändring eget kapital				
Kommunen	Årets resultat	Resultatutjämnings-reserv	Övrigt eget kapital	Summa eget kapital
Utgående balans enligt 2017-års årsredovisning	164	317	4 134	4 615
<i>Justeringar, ändrade redovisningsprinciper</i>				
- Omvärdering av värdepapper till verkligt värde	-6		18	12
Dispositioner föregående års resultat	-164	101	63	0
Årets resultat	48			48
Belopp vid årets utgång 2018	42	418	4 215	4 675

Följande indikatorer

Följande indikatorer syftar till att följa utvecklingen av kvalitet och produktion till skillnad från styrande indikatorer som används för att mäta måluppfyllelse.

Nedan redovisas följande indikatorer utifrån områdena Pedagogisk verksamhet, Vård och omsorg och social verksamhet samt Övrig verksamhet. För vissa år saknas utfall, det beror delvis på att Lunds kommun endast genomför en del av undersökningarna vartannat år och delvis på att vissa indikatorer för 2018 inte är inrapporterade än.

Pedagogisk verksamhet

Indikatorer	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Större städer 2018
Lokalyta per barn förskolan	12,3	12,9	16,7		
Lokalyta per elev grundskolan	16,6	17,4	18,5		
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	24 115	25 277	25 164	22 804	17 543
Kostnad lokaler kommunal förskola, kr/inskrivet barn	26 459	26 408	32 769	31 665	23 319
Elever i åk. 9, meritvärde hemkommun, genomsnitt (17 ämnen)	258	254	256	251,15	228,76
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, högskoleförberedande program hemkommun	15,67	15,41	15,38	14,97	14,73
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, yrkesprogram hemkommun	12,64	13,09	12,84	12,76	12,97
Ungdomar som studerar på högskola/universitet 1 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)		39,34	37,4	37,58	
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden 1 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)		17,9	15,03	13,41	
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	87,14	89,3	88,24	85,17	77,88
Gymnasieelever år 2: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%).	86,24		90,39		*83,89
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)	74,05		73,28		*70,6
Kostnad elevhälsa i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	2 902	2 247	2 297	1 854	3 530
Kostnad för kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	115 846	112 245	109 299	103 224	109 856
Kostnad för måltider i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	6 956	7 516	7 348	7 371	6 385
Kostnad för undervisning i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	64 791	61 547	58 050	56 203	61 770

Lokalytor per barn och per elev har minskat något under åren. Kostnad i kronor per elev för lokaler i kommunal grundskola åk 1-9 har minskat jämfört med de senaste åren. Detsamma gäller för kostnaden för lokaler per inskrivet barn i kommunal förskola. De är dock något högre än för större städer.

Elever i årskurs 9 sett till hemkommun har fortsatt genomsnittligt (17 ämnen) högt meritvärde, avsevärt högre än för snittet större städer, och uppvisar en ökande trend

över åren.

Andelen gymnasieelever i procent i kommunala skolor som har examen eller studiebevis inom 4 år ligger på ungefär på samma nivå över åren och är betydligt högre än för större städer.

Även nöjdheten hos elever i årskurs 9 och gymnasieelever år 2 är högre än för större städer.

Kostnaderna mätt i kronor per elev för elevhälsa respektive undervisning i kommunal grundskola, samt de totala kostnaderna avseende årskurs 1-9, uppvisar en ökande trend i Lund. Det omvända gäller för kostnaderna för måltider. Samtliga dessa kostnader, utom för elevhälsan, är något högre än för större städer.

Vård- och omsorg och social verksamhet

Indikatorer	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Större städer 2018
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	88	88	89	90	86,81
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde	57	67	140	135	226,92
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	38	44	29	37	52,29
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	77	78	81	80	79,14
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare	948 236	891 852	845 962	822 513	813 138
Kommunmottagna i flyktingmottagandet senaste 24 mån med uppehållstillstånd, antal/1000 inv.		9,99	5,24	2,73	
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/hemtjänsttagare	375 893	351 604	334 556	319 308	268 704

Brukarbedömningen gällande helhetssyn hemtjänst äldreomsorg ligger på en stabil och hög nivå. Detsamma gäller brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg, även om den sjunkit något de senaste åren.

Väntetiderna i medelvärde för boende inom LSS och särskilt boende minskar och ligger på en betydligt lägre nivå än för större städer.

Samtidigt ökar kostnaderna mätt i kronor per brukare både för särskilt boende äldreomsorg samt för hemtjänst äldreomsorg och är mycket högre än för större städer. En förklaring till detta är att Lund har fler beviljade timmar per brukare både i åldersgruppen 65 år och äldre samt åldersgruppen 80 år och äldre. En orsak till det är kvarboendepincipen, som innebär att brukarna kan välja att bo kvar i sitt hem så länge som möjligt med stöd av en väl utbyggd hemvård. Lund har en hög andel brukare med omfattande insatser inom hemvården (över 120 timmar per månad) och en något lägre andel äldre som bor i särskilt boende. En förutsättning för kvarboendet kan vara omfattande insatser av hemtjänst och hemsjukvård, dygnet runt och årets alla dagar. Brukare har på grund av detta ofta ett omfattande omvårdnadsbehov vid inflyttning i särskilt boende och genomsnittlig boendetid i särskilt boende har förkortats. En ytterligare förklaring till de högre kostnaderna för särskilt boende kan vara att Lund har många små boendeenheter (avdelningar), vilket det finns en ambition att förändra.

Övrig verksamhet

Indikatorer	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Större städer 2018
Nöjd Medborgar-Index - Helheten	65		62		61,4
Nöjd Inflytande-Index - Helheten	46		43		44,1
Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)		7,93	7,85	7,76	
Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng (%)	95	83	83		88,42
Företagsklimat enl. Svenskt Näringslivs enkät, ranking	188	178	177	109	153,1
Nyregistrerade företag kommun, antal/1000 invånare	6,04	6,33	6,97	6,39	5,42
Långtidsarbetslöshet 25-64 år i kommunen, andel (%) av bef.	3,13	3	2,62	2,67	4,48

Medborgarna är överlag nöjda avseende den totala upplevelsen av Lunds kommuns verksamheter. 2018 uppgår Nöjd-Medborgar-Index till värdet 65 av 100. Det är en uppgående trend och Lunds kommun ligger fortsatt högre än vad gruppen större städer gör.

Likaså medborgarnas upplevelse av inflytande är högre än för större städer och har ökat något sedan senaste mätningen 2016. Det uppgår nu till värdet 46 av 100 och påvisar att insatser har gett resultat, dock behöver mer arbete göras för att höja värdet ytterligare och nå upp över värdet 55 som är gränsen för nöjdhet enligt Statistiska Centralbyrån som genomför båda mätningarna.

Även medborgarnas upplevelse av gott bemötande vid kontakt med kommunen fortsätter att öka och är mycket högre än för större städer. Nyckeltalet avser bemötande när frågeställare kontaktat och kommit fram till kommunen kring en enkel fråga. 2018 uppgick Lunds utfall till 95 procent. Detta är huvudsakligen ett resultat av inrättandet av en enhetlig organisation för medborgarkontakt som påbörjades 2016, men även av utbildningsinsatser på förvaltningarna samt att verksamheterna i högre grad säkerställt tillräcklig bemanning under semesterperioder.

Lunds kommun har ett högre antal nystartade företag än för riket i snitt, men uppvisar liksom riket och även gruppen större städer en nedåtgående trend. Utfall 2018 är för Lunds del cirka sex nystartade företag per 1000 invånare. Orsaker till det minskade företagandet i landet generellt är bland annat oro för kommande konjunkturläge, handelshinder och osäkerhet kring effekterna av Brexit. Lund har dock klarat avmattningen bättre än riket och större städer. Det beror bland annat på Lunds universitet som motor för innovation, starka branschkluster och effektiv nyföretagarrådgivning.

Vad gäller nyckeltalet om företagsklimat redovisas kommunrankning (1 - 290) av företagarnas sammanfattande omdöme av företagsklimatet i kommunen, i enkät delen i Svenskt Näringslivs undersökning. Ett lågt utfall är önskvärt. Lunds kommun har tappat platser i rankingen de senaste åren och hamnar år 2018 på plats 188 av Sveriges kommuner och ligger lägre än snittet för gruppen större städer. Den siffra som bäst mäter den egna kommunens utveckling i enkät delen är "Vilket sammanfattande omdöme vill du ge företagsklimatet i kommunen". Betyg sätts på en skala mellan 1 och 6 där 1 är dåligt och 6 är utmärkt. Det sammanfattande betyget för 2017 var 3,21 och

ökade marginellt år 2018 till 3,25. Det kan även nämnas att för 2019 har betyget ökat till 3,33. Enkätfrågorna som släpptes före sommaren visar att både politikernas och tjänstemäns attityder till företagare har förbättrats. Allmänhetens och medias attityder visar en liten försämring. Rankinglistan med det sammanfattande omdömet offentliggörs i september 2019.

Långtidsarbetslösheten i åldersgruppen 25-64 år i andel procent av befolkningen har ökat marginellt och ligger på drygt 3 procent. Det är lägre än snittet för större städer.